

Terápiás nyíltság: dr. Szakmány Tamás

Szabó Gábor: A képviselő naplója

Cirill és Metód: A pravoszláv kereszténység

VIII. ÉVF. 79. SZÁM

2021. JANUÁR

Százhalom

ÓVÁROSI KÖZÖSSÉGI, KÖZÉLETI FOLYÓIRAT

Tél a Régészeti Parkban

Fotó: Pap Miklós

A TARTALOMBÓL: Vendégoldal: Kovács Krisztina, szerkesztő-riporter • Hosszú téli esték – falusi történetek • Holokauszt: Az emlékezés mozaikjai • Szabó Gábor: A képviselő naplója • Harminc éves az Ostorházi Bevonattechnika • Szakmány Tamás: Terápiás nyíltság • A messziről jött ember: Kővári Ferencné Erika • Történetünk története: Historia Domus • Az ortodox kereszténység története

Vendégoldal

Kovács Krisztina

A Paletta kulturális magazin alapító szerkesztője

- Mi az, amit tudunk kell Kovács Krisztina televíziós szerkesztő szakmai előéletéről?

- A gimnázium elvégzése után dekoratőrnek készültem és japánul szerettem volna tanulni – ám a sors úgy hozta, hogy Édesanyám nyomdokaiba lépve, pedagógus lettem. Az Illyés Gyula Pedagógiai Főiskolán voltam elsős, amikor a nyelvészet tanárom „kiválasztott” és javasolta, hogy dolgozzam a szekszárdi, helyi rádióban – így kerültem a média közelébe.

Televíziós pályafutásomat is főiskolás koromban, az akkori Szekszárd1 Televízióban, hírolvasóként kezdtem – és nem tagadom, „szerelem lett első olvasásra”. A főiskola elvégzése után, másoddiplomás rajztanári képzésem és a tanítás mellett jelentkeztem a „királyi televíziós” bemondónő, Lőrincz Gabriella Kamera-Tréning Stúdiójába, ahol megtanultam a szakma alapjait.

- Hogyan került Százhalombattára?

- Az igazi „iskola” a Százhalombattai Városi Televízió lett számomra, ahová – mondhatni véletlenül kerültem – hiszen a tanfolyam végén készült prospektust látva, az akkori ügyvezető, Jován László úgy gondolta, hogy a hét lány közül én lehetnék a Városi Krónika új műsorvezetője. Elfogadtam a felkérését és ezzel az egész életem megváltozott. 1998-tól Százhalombatta lett az otthonom és az Eötvös Loránd Általános Iskolában kezdtem el tanítani. A Televízió külsős munkatársaként, újabb és újabb feladatokat kapva – jött egy új szerelem: a KULTÚRA, és 1999-ben megszületett a Paletta

című kulturális magazinműsor, amelynek a kezdetektől a szerkesztő-műsorvezetője vagyok.

- A helyi kultúra centrumában...

- Kisfiam, Attila születése után ő évig a Barátság Kulturális Központ művelődés-szervezőjeként, majd előadó-művészeti igazgató-helyetteseként is lehetőségem volt városunk kulturális életének minden rezdülését figyelemmel kísérni, sőt formálójá is lenni. A helyi kulturális élet „központjában” lehetőségem volt a színházi és egyéb előadások, koncertek szervezése során megtudni, megfigyelni, mit szeretnek leginkább a battaiak. Részesen lehettem, hogy bővült a kínálat és egyre színvonalasabb társulatok mutatták be nálunk is előadásait. Közel egy éve viszont már ismét gyerekekkel foglalkozom, iskolai szociális segítőként dolgozom, de természetesen a kultúra és a televíziózás, mint „örök szerelem” továbbra is az életem része.

- Mindenképpen említsük meg a társaságot és a társakat, akikkel együtt dolgozott a műsoron.

- Egy hihetetlenül lelkes és összetartó csapat indította útjára a műsort. László Bandyval ketten voltunk a műsorvezetők, József Rozsnyai Júlia számos rovat szerkesztőjeként dolgozott, Heiter (Kéri) Otti pedig akkor még operatőr-vágóként felelt a képi világ minőségéért és segítette a többiek munkáját. A több mint két évtized alatt sokan dolgoztak azon, hogy a Paletta minden hétfőn újabb és újabb kulturális eseménybeszámolóval kerülhesen a nézők elé, ám – ha valakit még kiemelnék – Kapi Tamás operatőr az, aki szinte a kezdetektől felelős a vágásért, a műsor összeállításáért.

- A kulturális magazin, a Paletta milyen műltra tekint vissza?

- 1999 óta szinte minden százhalom-

battai kulturális eseményről beszámoltunk a Palettában, legyen az akár csupán néhány ember érdeklődését felkeltő program, több száz színházkedvelőt vonzó előadás vagy Százhalombatta főterét megtöltő fesztivál. Mindegyikben mindig megtaláltam a számomra vonzót, érdekeset, izgalmasat. Sok-sok téma és riport-alany emlékezetes számomra – legyen az egy „lelkes amatőr” vagy Kossuth-díjas színművész – kiemelni viszont nem tudnék egyet sem, ki volt vagy kik voltak a legek.

Százhalombattát nagyon megszerettem az évek során, és mindehhez – minden bizonnyal – hozzájárult az is, hogy részese lehetek a pezsgő kulturális életnek, mely során sok élménnyel és ismerőssel, barátal gazdagodtam. Szerencsésnek érzem magam, hogy láthattam hogyan fejlődnek, gazdagodnak a kulturális események, miként változnak a nézők és az igények.

- Az elmúlt két évtized alatt hogyan alakultak a kulturális szokások, az új generációra mi a jellemző?

- Felgyorsult a világunk és valahogy más lett minden – azonnali, gyors és „készenkapott” élményt várnak az eseményekre látogatók, valahogy tűnik el a „lelkünket simogató programok” iránti érdeklődés. A rendezvényeken, a nézőtérén főként nőket köszönhetünk és leginkább a 40+-os korosztályt, férfiakat inkább csak a zenés vagy humoros rendezvényeken. Sajnos, egyre kevesebb fiatal lehet becsalogatni a rendezvényekre, és a kisgyermekkor után egy „nagy űr” van a battai fiataloknál (is), nehéz őket becsábítani pl. egy-egy előadásra. De ugyanakkor bizakodó vagyok – nem szabad sosem feladni, hiszen a kultúra nagyon fontos (kell, hogy legyen) az emberek életében és az „élő műsor varázsa” pedig sosem tűnhet el... ■

Egyszer volt – falusi történetek

Hosszú téli esték

Az Óvárosban élő egykori kis közösség szinte egyszerre lélegzett, egyformán zajlottak a hétköznapjaik, legyen az magyar vagy szerb. Csak az ünnepek voltak mások, mert mindenki a saját módján, szokása és hite szerint ünnepelt.

Kővári László: „Az őszi betakarítás munkák végeztével jöhetett a „pihenés”. A kukoricacsövek már védett helyen a góréban voltak, de ezeket le kellett morzsolni a kezünkre húzott rücskös morzsolóval. Miután egy vödörre valót lemorzoltunk jöhetett a karizom erősítő kukorica darálás. Minden kézi erővel működött, mert ahol mi laktunk a szüleimmel (nem a faluban) akkor még villany sem volt. A faluban a nagypaméknál ugyan volt már áram, de ők is csak világításra használták. Ez minden napos program volt, mert a dara kellett a tyúkoknak és a moslékba a disznóknak az apró krumpli mellé.

A kukoricacsöveket ősszel már leszedtük, de a kukorica szára még kint várt a földeken. Kiskapával a szárát le kellett vágni,

lovassal hazavittük, majd otthon egy részét leszecskáztuk szintén kézi hajtású vágógéppel, mert a tehéneknek kiváló tápláléka volt a szecskázott szár korpával.

A trágyakihordás a földekre szintén a téli hónapokra tevődött, ugyan nem este.

Szétterítettük a trágyát, hogy a téli csapadék jobban belemoshassa a földbe a

Az istállóban a tehén és a ló alá minden nap friss szalmát kellett behordani, miután az egész napi trágyát kitalicskáztuk az udvar végében lévő trágyagödörbe. Minden olyan szerves hulladék, amit már az állatok sem ettek meg ide került. A régi parasztházaknál nem volt kuka, mindet felhasználták.

természetes tápanyagot. A műtrágyát akkor még nem ismertük.

A betakarított répafélét (sárgarépa, zeller, cékla stb.) el kellett vermelni vagy pincében homokkal letakarni, hogy ne száradjanak ki és ne fagyjanak meg.

Emlékszem ma is a birsalma illatára, amit

nem a pincében hanem a hideg szobában a szekrény tetején tároltuk. Karácsonykor aszalt szilvával vegyítve kiváló kompót készített anyukám.

Ahhoz, hogy a házban meleg legyen tüzelőre volt szükség. A szénét az utcáról be kellett talicskáznia a széntárolóba. A rönkfá-

de még a dísznóvágásról sem írtam, ahol a húsk tartósítása igencsak fontos feladat volt. Ami nyáron megtermett tartósítani kellett, mert hűtőszekrénynek akkor még a hírért sem hallottuk, legfeljebb a jégveremnek. A gyümölcsöket az asszonyok befőttek tettek el, főztek be lekvárt, paradicso-

kat elfűrészeltük és fejszével feldaraboltuk, majd száraz helyre raktuk a kukorica csutka mellé, amit szintén elhasználtuk a sparthelben, ahol egész nap égett a tűz. Amikor leesett az első hó, nagyapám a fészerben nekilátott egy újabb fából készült hólapát készítésének. Miután ezzel elkészült előhozta a nyáron összegyűjtött fűzfavesszőket, drótot és egy karót. Rögtön láttam, hogy ebből vesszőseprő készül, amivel majd az udvart és a közlekedési utakat fogjuk leseperni.

A ló is az istállóban megszenvedte a telet, mert hozzászokott az állandó mozgáshoz. Akinek volt lovas szánkója az ilyenkor befogta a lovat a szán elé, csengőt akasztott a nyakába aztán gyerünk az utcára. A gyerekek meghallották a csengőt, azonnal futottak ki az utcára, hogy ők is felüljenek a szánkóra. A gazda büszkén vezette a lovat és örült a gyermekzsivajnak.

Tudom, hogy egy kicsit elkalandoztam,

mot. Amit lehetett aszalták. Nyárig lógtak a kamrában vagy a padláson a füstölt sonkák, kolbászok, tábla szalonnák. Pénz ugyan nem sok volt, de élelemben nem volt hiány. Ehhez azonban mindenkinek, még a gyerekeknek is keményen meg kellett dolgozni.

Visszatérve a hosszú téli estére. Sokat voltam a faluban, így jól emlékszem, hogy este mikor a nagyapám végzett az állatoknál, megvacsoráztunk, én nekiálltam tanulni a nagyapám olvasgatott a sarokban. Egy újságra halványan emlékszem talán a Szabad Föld volt, ami járt nekünk. Érdekelte a történelem, mert gyakran olvasgatta az iskolai történelemlékönyvet.

Apám az akkor nagyon népszerű tambura zenekar tagja volt. Gyakorta próbáltak esténként a nagyszüleim egyik szobájában. Akkor ragadhatott rám a zene szeretete, magam is játszom hangszereken a mai napig is. Nagyanyám varrogatott, stoppolta a

szakadt ruhaneműt főleg a zoknikat, amiből soha nem volt elég. Ezeken az estéken gyakran jöttek át szomszédok, barátok beszélgetni. Ilyenkor előkerültek a régi történetek, ami sajnós elveszett.

Rólam tudni kell, hogy nem egy szokványos házasságban születtem. Annak idején ritka volt, hogy magyar katolikus férfi szerb lányt vett feleségül. Ez nem okozott gondot a családban, mert a bátyám szerb lett és katolikus. Ez számunkra is örömet okozott, mert a nagy ünnepeket kétszer tartottuk. A magyart és a szerbet is. Nálunk nagy ünnep a pátrinus, aminek a napja a családukban január 19.

Ezért fontos, hogy amit tudunk még megmaradjon az utódaink számára, hátha még egyszer ők is szeretnék tudni, hogyan éltünk mi ebben a kis faluban.

*

András Julianna: „Nagyapám igazi parasztember volt, ahogyan akkor mondták nagygazda majd harminc hold földdel. Négy tehene, négy lova, számtalan disznaja, aprójószágga volt. Gyermekei száma sem volt kevés. Nagyon fontos volt a sok gyerek, mert ennyi munkát még a nagyszámú család sem tudott elvégezni, így mindig volt külső munkás, szántáskor, vetéskor, aratáskor, betakarításkor.

Gyermekként már nem a nagyapáméknál laktunk, de gyakran mentünk látogatóba. Nagy parasztház, istálló, pince, padlás, minden volt, ami a paraszti gazdasághoz kellett. A hátsó hideg szobában erre ennyi év távolából is tisztán emlékszem lógtak a füstölt kolbászok, sonkák, szalonnák.

Nagyanyám, aki édesapám nevelőanyja volt, mert a nagyapám elveszítette a feleségét hetente sütötte a hatalmas kenyereket. Esténként nagyon korán ágyba kerültek, mert az állatokat májt hajnalban el kellett látni, almozni. Télen sem állt le a munka csak kevesebb mint, ahogy akkor mondták „dologidőben”

Amiről most meséltem a harmincasnegyvenes évek története.

Biztosan már mások is beszéltek vagy írtak arról, hogy nekünk gyerekeknek is ki kellett vennünk a részünket a munkából, kinek-kinek az életkora szerint, vagy neme szerint. A lányok inkább az édesanya munkájában segítettek, a fiúk a külső munkákban. Egy biztos, amit már számtalanszor elmondtam, nekem nagyon szép gyermekorom volt, mert a család biztonságot és szeretetet adott.

Ez a legfontosabb az életben.

**Összeállította:
Jankovits Márta**

Szemtanúk és kortársak a holokauszt százhalombattai eseményeiről

Az emlékezés mozaikjai

1944. májusában a megszálló német hadsereg elkezdte a vidéki zsidóság deportálását, így sor került Százhalombattára is. Találtunk több olyan idős embert is, aki még gyermekként volt tanúja az elhurcolásuknak, az emlék örökre beléjük vésődött.

Százhalombattán több zsidó család is élt. A *Schulteisz* család, Izidor és leánya: Ilona és Erzsébet. A fiú, Imre még a háború előtt meghalt tüdőgyulladásban. A *Reisz* család: Izidor az apa, felesége Emma, és a kisebbik fiúk, László. A nagyobbikat, Sándort már elvitték munkaszolgálatra. Egyedül Sándor jött haza, egy Auschwitzot átélte, nem idevaló lányt vett feleségül. Itt éltek halálukig Százhalombattán. A *Práger* családból a még kisgyerek Misi és nagynya, Spitzner Szeréna, akit a falu Szerá néni néven hívtak. Krauszéktól az idős Krausz bácsi.

Valamennyien itt éltek a faluban, jártak az utcákon, kiszolgálták a boltokban az itt lakókat, nem voltak gazdagok. Dolgoztak, mint mindenki más. Egyszer csak azt mondták nekik, hogy adják át mindenüket, 50 kiló csomagot vihetnek, többnyire ruhanevet. Elindították őket egy útra, amelynek ma már tudjuk mi lett a vége.

Mária, túl a nyolcvanon még élénken emlékszik az akkori történések minden percére:

„...aztán ahogy múlt az idő, fogyott az étel, bevezették a jegyrendszert. Előírták, fejenként naponta mennyi kenyeret, húst, lisztet és más ételmiszert lehet fogyasztani, és bizony nem volt sok. Éreztük, hogy nem olyan az élet, mint amit megszoktunk. Sok családnál hiányzott az apa, a fiúk. Az első pár évben még nem, de hamarosan megtudtuk mit is jelent a háború. A házunkkal szemben volt a *Schulteisz* bácsi boltja. Még most is emlékszem a berendezésre, arra, hogy milyen árukat lehetett kapni. Egy napon a lánya, Ilonka szólt nekem, hogy segítsek összeírni milyen

tárgyak vannak a lakásban. Akkorra már a boltot bezárták, nem lehetett oda bemenni.

Mariskám – mondta – én írom, te meg idehozod, amit kérek, hogy megszámloljam. Akkor még nem tudtam, hogy a németek leltárt készítenek a zsidó származású emberekkel, hogy így vegyék át pontosan az itt hagyott tárgyakat. Porcelánokat, ágyneműt mindent, ami a lakásban található volt. Ebben segítettem. A konyhában volt egy porcelán cukortartó, még kristálycukor is volt benne. Azt az Ilonka nekem adta, sokáig őriztem.

1944. április 23-án aztán jöttek a nyilasok, és a zsidókat teherautóra rakták. Ötven kilónyi csomagot vihetnek magukkal, minden mást itt kellett hagyniuk. Szerették őket a

apa felajánlotta, hogy átviszi őket kocsival Érdre, hogy ne kelljen az utat gyalog megtenniük. Nem volt fogalmuk arról, mi történik majd ott velük. Apa mesélte, hogy az úton beszélgettek, és Ilonka azt mondta neki: „András! Minden társadalomnak megvannak a maga áldozatai, most mi vagyunk azok.”

De azt, hogy soha nem térnek vissza, mi hétköznapi emberek meg sem gondolhatunk. Egyedül Izidor bácsi egy fiatal unokaöccse került haza a családból. A holmijukat kipakolták az utcára és elárverezték. Csak azok, akikben semmi emberi jóérzés nem volt, azok vásárolták meg.”

*

faluban, mert sorra jöttek az emberek elbúcsúzni tőlük. Soha nem jöttek vissza. Elvitték *Schulteisz* Izidort, a két lányát, Ilonkát és Bözsit. A Gizinek szerencséje volt, mert még a háború előtt Amerikába ment férjhez (mások Jolán névre emlékeznek). Akkor vitték el a *Práger*eket és a *Reisz*eket.

Apám nagyon jóban volt Izidor bácsival, aki megkérte apámat, hogy ne kelljen teherautóval menniük, ő vigye át őket lovas szekérral Érdre valahova a *Tuszkulánumba*.”

Amikor már tudták, hogy el kell menniük,

„Gábor gyermekként nagyszüleivel a „Főszegen” laktak a Prágerék és a Reiszék közvetlen szomszédságában.

Velünk szemben lakott *Reisz* Dori (Izidor – a szerk.) bácsi a feleségével, Emma nével. A fiatalabb fiuk, Laci volt már csak otthon, mert Sanyit elvitték munkaszolgálatra. Ha jöttek az angol meg az amerikai bombázók, a mi pincékben húzódtak meg *Práger*ekkel és velünk együtt. Abban az időben már csak a nagynyám élt, a testvéremmel nála laktunk, ő nevelt bennünket.

Práger Misi a legjobb barátom volt. Egy-két évvel volt csak idősebb nálam. Sokat játszottunk, csavarogtunk együtt. Egyszer mentem hozzájuk, de a kapujuk le volt ragasztva. Nem nagyon figyeltem oda, nem is értettem miért. Misi édesanyja, Panni néni szaladt elém.

- Mit csináltál? Nem lett volna szabad neked ide jönni!

- Miért nem – kérdeztem.

- Mert akkor téged is elvisznek.

Magához ölelt és azt mondta:

- Tudod fiam, bennünket azért visznek el, mert szegény zsidók vagyunk.

A Hangya kocsmája előtt rakták fel őket egy zárt teherautóra. Megpróbáltunk Misi-vel elsökni, már Román Gyuri bácsinál jártunk. De, amikor meglátta, hogy az anyját felteszik a kocsira, elkiáltotta magát: „Anyá!” Lerohant, és őt is elvitték. Az apját, Misi bácsit, a nagyanyját, Szerá nénit is. Reiszéket: Dori bácsit, Emma nénit, a Lacit és az öreg Krauszt. Olyan rendes emberek voltak. Voltak földjeik a Parlagokban. Szerá néninek volt egy kis szatócsboltja, mindenfélét árult benne. Élelmiszert, háztartási vegyi cikkeket. Vásznat, ruhaanyagot, gombot, még horgot is. Azt mondta

nekem egyszer: „Vigyázz az otthonunkra! Azt mondták, összeírnak bennünket és viszzahoznak. Ha van aranyékszer, meg pénz, azt hozzuk magunkkal, nehogy ellopják.”

Nagyanyám Reisz Dori bácsival lisztet cserélt petróleumért. Megpróbálta őket

Prágerékkal együtt a pincénkben elbújtatni, de a falu éjjeliőre meglátta, ahogy a sötétben lámpával odamegy, és gyanút fogott. Feljelentette őket a csendőröknél, akik

a Buzadics-házban tanyáztak akkor, és a pincénkől vissza kellett menniük a saját házukba. Másnap elvitték őket.

A háború után csak a Reisz Sanyi jött vissza egyedül. Öccse, Laci súlyos betegen Franciaországba került és ott is halt meg. Vagyonukat elárverezték. Mindent kihordtak az utcára. Nagyanyám meglátta, hogy az egyik szomszéd turkál a holmijuk között és dühösen rászólt:

- Nem szégyelli magát? Más holmija között turkálni?

- Matild néni! Elintézem, hogy magát is elvigyék.

Nagyanyám nagyon sírt akkor. Sosem bocsátottam meg azoknak, akik segédkeztek az elhurcolásukban.”

*

Márta, Százhalombatta, 1944. március 19., a németek aznap vonultak be az országba. Addigra már jöttek a hírek bizonyos csatornákon, hogy a zsidókat gyűjtik össze egész Európában és koncentrációs táborokba viszik őket.

Érden, ott, ahol a Minaret van, az ún. Bíró házban alakították ki a gettót. Vagy húsz családot zsúfoltak be. Pár nap múlva megjelentek a faluban a nyilasok karszalaggal. Valamelyik egész nap a ház előtt őrködött. Előírták, hogy a zsidók mellén sárga csillagot kell viselnünk.

Katonai egyenruhát viseltek, de a karszalagról lehetett tudni, mifélek. Piros alapon a két oldalon négy-négy fehér csik, középen egy zöld kereszt a végén nyíllal,

és a kereszt közepén egy nagy H betű. Akkor már minden zsidókézből lévő boltot a faluban bezártak, és elkezdődött a leltár.

Megkérdeztem több idős embert, hogy mire emlékszik azokból a napokból. Akkor lehetek 10-11 évesek, úgyhogy hiteles szemtanúi voltak az eseményeknek.

1944. május valamelyik napján, arra már nem emlékeztek melyik napon, furcsa menet tűnt fel Százhalombatta főutcáján, ami akkor még a Fő utca nevet viselte. Négy vagy ötös sorokban a Téglagyár felől jöttek fiatalok, idősek, gyerekek, batyukkal gyalog vonultak át a falunk. Mellettük egyenruhás, géppuskás német katonák kísérték őket.

Számos szemtanú egyöntetűen mesélte el, hogy egy fiatal nő, Cilu, aki a téglagyári irodában dolgozott, mint titkárnő, látva az Érdről jövő tömeget, megpróbált vizet adni az egyik – gondolom – vízért könyörgő embernek. Az egyik katona durván kiverte a kezéből a vizet és fellökte. Közben valamit ordított, hogy „Jude” vagy ilyesmit. Valószínű azt, hogy zsidók.

Még ennyi év után is megmaradt az emberek emlékezetében, hogy ebben a szörnyű helyzetben ki hogyan viselkedett, a saját falujabéli szerencsétlenségét hogyan használta ki. Azt sem felejtették el, hogy ki vállalta még az életveszélyt is, hogy a másik embert mentse.

*

A megemlékezés a holokauszt áldozataira azért fontos, hogy a következő nemzedékek is tudjanak róla, és soha többé ne fordulhasson elő.

Szabó Gábor beszámolója

A képviselő naplója

A járványügyi szigorítások meghosszabbítása miatt márciusig biztosan várni kell az Omega Sportcentrum és a Thália Tanoda megnyitására.

December eleje óta ismét nagyon sok jó szándékú embertársunknak is köszönhetően számos battai rászorulóknak segíthettem.

Ezúton is gratulálok a Pest Megye Közgyűlés Százhalombatta Óvárosában élő díjazottjainak: Év tűzoltója: Rózsa Gábor, Év iparos: Ostorházi család.

December elején villámlátogatást tettem az óvárosi Pitypangos tagóvodában, ahol újra birtokba vehették a gyermekek

a „nagy” mászókat, aminek a hibás elemek cserélve lettek. A teljes mértékben szülői hozzájárulásból megvalósuló „csúszda-projektet” is megtekintettem. Az aulában ilyenkor immár szokásos mézeskalács falu látványa újra ámulatba ejtett.

A januárban beköszöntött hideg időjárás beköszöntével egyre többen keresnek meg tűzifa igényel, amit a felajánlásoknak köszönhetően sikerül is teljesíteni. Akinek a szállítással is gondja akad annak korlátozott mennyiségben felajánlotta segítségét egy dunafüredi család.

December 15. Vezér Mihály kérésének eleget téve, illetve a falusiak igényeit is figyelembe véve, leadtam az ezzel kapcsolatos rendelet módosításával kapcsolatban a javaslataimat:

- közterületi zöldhulladék szállítására megoldást találni
- korlátozott mennyiségben gally elszállítás
- matricás zsákok értékesítése
- éves díjfizetés lehetősége
- online ügyintézés a Szákom Kft.-nél

A fejleményekről itt is hírt fogok majd adni.

December 22. Szalai Attila karácsonyi

ételosztást tartott a hajléktalanszállón, ahol Török Sándor alpolgármesterrel segédkezünk. A lakók savanyúságot, édességet és gyümölcsöt is kaptak az ebédhez.

December 24. A szenteste délelőttjén 25 embertársunk asztalára került melegétel és tartós élelmiszersomag. Köszönet érte a Halom Truck Service KFT.-nek, a Rakott krumplinak, a postásunknak Albert Gábornénak (Hajninak), a Mucika Husikájának és az összes névtelenségbe burkolózó felajánlónak.

December 26. Visszatértem egy-két családhoz süteménycsomagokkal.

December 28. Egy szerény körülmények között élő négygyermekes család kérte a segítségemet, mert elromlott a villanybojlerük. Több felajánlás is érkezett, és következő nap az EVOSOL jóvoltából már felszerelésre került a legmegfelelőbb, így újra volt melegvíz a házban.

December 31. Szilveszteri Matta-kerti örömfutás 2021 az Óvárosi Papírkutyákkal. Az egyéni sporttevékenység okán a szűk lakókörnyezetünkben, az elmaradhatatlan év végi futáson szép számmal teljesít

tették kicsik és nagyok a 2021 méteres távot.

Január 1. Az immár hagyományosnak nevezhető újévi sétám során 2 zsák szeméttől szabadítottuk meg a megjelentekkel a környezetünket.

Január 4. Az óvárosi Pitypangos Tagóvoda udvarán lévő új csúszdához beszerettem egy gumilapot, ezzel is hozzájárulva a példás szülői összefogás sikeréhez.

Január 9. Betlehemi jászol szétszerelése, ami apróbb átalakításon fog átesni.

Január 13. A Matta-kerti lépcső melletti bokorba ismeretlenek nagyobb mennyiségű, eltűzelésre alkalmas faanyagot dobáltak, ami természetesen el lett távolítva onnan, és egy óvárosi család azóta már „felhasználta”.

Január 15. A Szent László téren felállított karácsonyfára a lakók által feltett díszeket (5 doboz), elcsomagoltam és a közösségi házba elraktam, hogy decemberben minél több dísz „tulajdonosa” ismerhesse majd fel a sajátját.

Január 22. A Csenderics úton a Hajléktalanszálló és az Erőmű körforgalom közötti szakaszra kértem 1 db köztéri kukát, valamint a Kossuth Lajos utcai sportpálya parkolójában lévő pótlását.

A 2020-ban városunkban 135 fő gyermek született és 189 fő elhunytól kaptam tájékoztatást. A legelső óvárosi gyermek Karacs Olivér Balázs (3800 g, 58 cm), aki

2021.01.21-én láthatta meg szüleit.

A Régészeti Parknál a Földvár felé újra kátyúmentesen lehet használni az utat.

KÉREM VIGYÁZZANAK, VIGYÁZZUNK EGYMÁSRA!

Elérhetőségeim a szokásosak, keresnek bizalommal: szabogabor@mail.battanet.hu és 06-20-222-2930.

Szabó Gábor

Dr. Berzéki Ferenc, a SZEK főigazgatójának a tájékoztatása alapján az intézményben dolgozók leoltása már a végéhez közeledik. Mivel önkéntes alapon működik, így városi szinten sem tudott pontosabb felvilágosítást adni, mennyi százhalombattai volt már a kijelölt oltópontokon.

A Halom TV Kopogtató című műsorából a heti rendszerességgel vele készített interjúkból az is kiderült, hogy egy főnek két oltást adnak be 21 nap eltéréssel, ami 6-18 hónapig ad védelemet. Százhalombattai oltópontra az idő- és szakemberhiány miatt nincs lehetőség. Véleménye szerint a maszkhasználatnak „köszönhetően” elmaradtak az ebben az időszakban jellemző felső légúti megbetegedések és az influenzajárvány is. Bővebb információk: www.halomtv.hu/kopogtato-dr-berzeki-ferenc

A kormányzati intézkedéseknek megfelelően a koronavírus elleni védőoltások beadása az idős otthonokban először a 150-nél nagyobb létszámúakban kezdődött meg, utána következnek a kisebb létszámúakból jelentkező bentlakók és dolgozók. Naprakész információk: koronavirus.gov.hu

Információim szerint nem látható, érzékelhető tömeges vagy nagyszámú tönkrement vállalkozás Százhalombattán, és bízom benne, hogy ez 2021-ben is így marad!

A „vidámparktól” a mesterséges intelligenciáig

Harminc éves az Ostorházi Bevonattechnika

„Amíg az Ostorházi nem mondja, hogy nem lehet, addig nem hiszem el, hogy nem lehet!” és „Ha elakadtál, keresd a három fivért!” – két emlékezetes mondat az Ostorházi Kft. immár harminc éves történetéből. Az egyik egy balatonfüredi korrózióvédelmi konferencián hangzott el, a másik pedig egyenesen szállóigévé vált a szakmában. A történet „három királyfiról” szól, akik eleinte úgy tudták: belőlük legfeljebb mesterlegény lehet.

A gyerekkorukban ugyanis tapasztaltak bizonyos „mesterséges fékeket”. Néha jött egy fekete autó, nem kedves emberekkel, akik az édesapjukat keresték. Még jó, hogy az összetartó nagycsaládot mindig őszinteség és nyíltság jellemezte, így amint megérthették, meg is ismerhették az apjuk előéletét: miért ítélték halálra 1956 után, hogyan járta meg a poklok poklát, majd szabadult hat és fél év után.

A nagycsalád azt is megvitatta, milyen irányba kellene elindulnia a három fiúnak. Mivel a diploma az említett „fékek” miatt nem jöhetett szóba, úgy döntöttek, szakmunkásként tanuljanak tovább. A későbbiekben persze az is kiderült, hogy ha egy villanszerelő, egy csőszerelő és egy fémforgácsoló összefog, akkor gyakorlatilag megállíthatatlanok. Őket pedig leginkább azok a feladatok hozták lázba, amelyeket mások lehetetlennek tartottak. Később, a rendszerváltás után a tanulást is folytatták. Zoltán gépészeti, Miklós cégvezetés- és

menedzsment-ismereteket, László pedig tanári, majd jogi diplomát szerzett.

A százhalombattai ipari parkban található bevonattechnikai központjuk festőcsarnokában a moszkvai óriáskerék

fémelemei, egy dubaji ugrótorony és egy hatalmas tengeri szivattyú vár kezelésre a beszélgetésünk alatt. Rendszeresen újítanak fel computer tomográfokat, de sok esetben csak annyi derül ki a munkadarabról, hogy acélszerkezet, amire ilyen is ilyen bevonatot kérnek. A lényeg, hogy ami innen kikerül, az megbízhatóbban, hatékonyabban fog működni és tovább fogja bírni a használatot.

A kapacitás hatvan százalékát a vasúti járműalkatrészek korrózióvédelme köti le, de gyakorlatilag mindent bevonnak az Ostorházi Bevonattechnikában. Jelenleg például ehető, vagyis biológiailag lebomló tányérokka, tárolódobozokkal és poharakkal kísérleteznek egy nemzetközi pályázati projekt keretében. Olyan bevonatot szeretnének képezni, amely lehetővé teszi, hogy akár forró levest is ehessünk ezekből a környezetbarát edényekből.

A három Ostorházi régóta hatékony

pályázatírásban. Gyakorlatilag mindent megnyernek, amin elindulnak. Két pályázati céggel működnek együtt, az egyikkel a kutatás-fejlesztés, a másikkal a termelés, termelékenység, kapacitásbővítés terén.

A Nemzetgazdasági Minisztérium pályázati programja keretében olyan nagyvállalatok támogatását élvezik, mint a Siemens és a Knorr-Bremse. Előbbi termelőeszköz- és technológiabővítéssel, utóbbi vállalatirányítási tréningekkel járul hozzá eredményességükhöz annak köszönhetően, hogy elégedettek az Ostorházi Kft-vel, mint beszállítóval.

A pályázati támogatások megszerzéséhez persze rengeteget kell dolgozni – nyilván a kapcsolatokon is – gondolhatnánk, de Ostorháziék szerint ez nem így van. Mert ha valaki tényleg a szakmára koncentrál, és hiánypótló, amit csinál, akkor igazából nem számít, hogy „ki a barátja”. Példaként a Rákóczi-híd (akkor Lágymányosi) beruházását említik, amikor egy beépített ivóvízcső belső bevonatának elkészítésére kellett megoldást keresni. A feladatot egy saját fejlesztésű félautomata berendezéssel végezték el - nagy sikerrel. Később a berendezést fokozatosan fejlesztették, majd részt vettek a Szabadság-híd és a Margithíd ivóvíz csővezeték-hálózata felújításában is. A fejlesztési folyamat 2014-re egy szabadalmaztatott eljárásban csúcsosodott ki, pedig eredetileg az érdi üzem melletti „vidámparkban” kezdődött, ahol a

hulladékvasat és a bontott gépalkatrészeket tartották. „Ott lehetett csemegézni. Ha volt a leselejtezett gépben egy működő villanymotor, akkor nem dobtuk ki, ezt nem is engedhettük meg magunknak, hanem rakáztuk.”

Talán az egyetlen terület, amihez még nem vettek igénybe pályázati támogatást,

a százhalmobattai üzem, nem tuját és díszcserjéket ültettek az udvarára, hanem barackot, cseresznyét és szilvát, amiből jó években mindenki annyit vihet haza, amennyit szeretne, de jut az ipari parki partnereknek is. „A multiknál operátorok dolgoznak, nálunk viszont munkatársak, akiknek neve és családja is van” – mondja Miklós.

az a HR. Nem mintha nem tartanák fontosnak az emberi erőforrást. Mindig arra törekedtek, hogy olyan munkahelyet teremtsenek, ahol a munkatársaik értékesnek érzik magukat. Amikor 2013-ban átadták

„Ha pedig bármilyen problémájuk akad, igyekszünk segíteni a megoldásban, és ugyanezt várjuk a vezetőktől is – folytatja Zoltán. Ez egy olyan rátermett, agilis, stabil csapat, amelyre építeni lehet a jövőt.”

Ez amiatt is fontos, mert kezdetektől eltökélt szándékuk, hogy a családi vállalkozás családi vállalkozás maradjon. Az élet azonban úgy hozta, hogy az összesen tíz gyerekből egyelőre csak Zoltán fia kötelezte el magát a cég mellett. A többiek között akad pedagógus, sportoló, színész, egyetemi hallgató és olyan is, aki a saját vállalkozását egyengeti. Nem mindenki számára vonzó pálya az ipari bevonattechnika, de ha sikerül megtartani a jó szakmai csapatot, a felelős tulajdonosi szemlélet is elegendő lesz a család részéről.

És ha már itt tartunk, vajon mennyire volt büszke az Ostorházi fivérek teljesítményére az édesapjuk? Kifejezetten az volt, élénk érdeklődést tanúsított az üzemek iránt. Rendszerint bejelentés nélkül érkezett és járta végig a telephelyeket. Előfordult, hogy egy frissen felvet kolléga ijedten szaladt jelteni: itt egy idegen, nincs rajta munkaruha, se kesztyű, biztosan ellenőr!

Gyümölcseről lehet megismerni a fát – mondják –, és az Ostorházi Bevonattechnika fái vígan teremnek, a társaság környezetvédelem és fenntarthatóság iránti elkötelezettségét is jelképezve. Az üzemben veszélyes anyagokkal, oldószerekkel dolgoznak, de a szűrőberendezéseknek köszönhetően szinte tisztább levegőt bocsátanak ki, mint ami bekerül. Az első magyar cégek között szereztek minőségbiztosítási, majd környezetirányítási tanúsítványt. Tavaly már MEBIR, azaz munka, egészség, biztonság, integrált irányítási rendszerben feleltek

Az első érdi telephelyükön egy használt lakókocsiban rendezték be az irodát. Minden téglát megfogtak az épülő üzemben. A százhalombattai központ alapkövét 2011-ben rakták le. A több mint 2 300 négyzetméter alapterületű épületegyüttes

a hozzá tartozó korszerű termelőeszközökkel közel fél milliárd forintos beruházással valósult meg. Az építkezéshez 95, az ipari berendezések telepítésére 36,4, a kutatás-fejlesztési tevékenységre pedig 22,5 millió forint európai uniós, illetve állami támogatást nyertek el.

A battai üzem mellett egy kisebb érdi telephelyen is folyik a gyártás, és egy kemencei turistaházat is üzemeltetnek – rész-

megrendeléseik vannak, de többet kell várni az alapanyagra, a segédanyagokra, a megrendelőre. Előfordult, hogy mindez átmeneti „beszakadáshoz” vezetett. Kétszer fél hónapig napi hat órára csökkentették a munkaidőt. Azután megtalálták a megoldást:

rugalmasabb, kedvezőbb ajánlatok, új ügyfelek, vagyis sokkal több munka!

Ha kudarcok is akadtak az elmúlt harminc évben, amit maguk elé tűztek, azt mindig megvalósították. Még a komoly piaci potenciállal és politikai támogatással rendelkező versenytársak közül is kevés maradt meg mostanára. „A mi sikerünk titka az összefogás és az egymás iránti feltétlen bizalom. Sosem voltak anyagi vitáink, és a gyerekeinknek is azt tanítjuk, hogy a pénzbe nincs kódolva a boldogság. Egymás támogatásában sokkal több örömet lehet lelni, mint a rongyrazásban.”

Tavaly Év Iparosa díjjal tüntette ki őket a Pest Megyei Közgyűlés, de a legnagyobb szakmai elismerés, amit kaptak, talán az, hogy tájékoztatást kért tőlük a szakminisztérium: milyen jellegű pályázati támogatásra tartanának igényt, vagyis mibe fognának a kutatás-fejlesztés terén, amihez elkelve a segítség.

Hat éve már megfogalmazták egy szakmai együttműködés keretében, hogy a robottechnológia jelentenék számukra a jövőt. Most újból összefogtak ezekkel a partnerekkel, és úgy néz ki, elindulhat a fejlesztés.

Robotokkal szeretnék kiváltani a festékszóró pisztollyal, zárt térben végzett emberi munkát, és mivel ez kisszériában nem lenne kifizetődő, mesterséges intelligencián alapuló, öntanuló gépekben gondolkoznak, amelyek akár egyedi munkadarabok bevonatolására is képesek.

Czifrik Katalin

meg a szigorú előírásoknak.

Értékközpontú szemléletükhöz nagyban hozzájárultak a Németországban töltött évek, ahol a szakképesítés megszerzése után dolgoztak. Ott ismerték meg azt a bevonattechnológiát is, amelyre azután a közös céget alapították 1991-ben.

ben családi célokra –, amelyben a munkatársakat szállásolták el korábban, a mohi atomerőműépítés alatt.

Az utóbbi hónapokban persze Kemencén nincs forgalom, de a pandémia miatti korlátozásokat alig észrevehető visszaesséssel vészték át. A helyzet az, hogy hosszú táv

Százhalombattától Cardiffig

Terápiás nyíltság

A Nagy-Britanniában kitüntetett magyar orvos, Szakmány Tamás szerint jelentős szerepe van a kommunikációnak a járvány leküzdésében

Óriási figyelmet váltott ki az országos sajtóban a százhalombattai származású intenzív terápiás-aneszteziológus szakorvos, Szakmány Tamás, akit a COVID-járványban nyújtott orvosi és kutatói teljesítménye elismeréseként a Brit Birodalmi Rend tagjává emelt II. Erzsébet királynő. A Walesben élő, negyvennégy éves professzor szinte minden vele készült interjúban kiemelte a nyílt kommunikáció jelentőségét a járvány kezelésében. A pandémia első hulláma során 160 órás dokumentumfilmet vettek fel kollégáival a newporti Royal Gwent Kórház COVID-betegeket gyógyító intenzív osztályán, amelyet a magyar professzor vezet. A felvételeket a BBC szerkesztette és mutatta be. Szakmány Tamás a forgatásról azt mondta, nem zavarta őket a munkában, sőt, „csaknem terápiás jelentősége volt számunkra, mert megmutathattuk, mit csinálunk, mit gondolunk a járványról.”

A kép jobb szélén Szakmány Tamás

A nemzeti tévétársaság korábban, 2018-ban is készített dokumentumfilmet az osztályon. A több hónapon át forgatott egy órás alkotás első díjat nyert a brit Oscar-nak megfelelő BAFTA gálán, és a COVID-

filmhez hasonlóan nagy hatással volt közönségére.

Szakmány Tamás szerint nemcsak az emberek bizalma érdekében kell átláthatóvá tenni a járványadatokat, hanem azért is,

mert naprakész és hiteles adatok hiányában a szakemberek sem léphetnek fel hatékonyan a fertőzés terjedése, a betegek gyógyítása érdekében.

„Nagy-Britanniában bárki hozzáfér azokhoz a hetente frissülő adatokhoz, hogy hol hányan, milyen életkorban, pontosan miféle alapbetegséggel vannak lélegeztető gépen, mennyi ideig kezelik őket intenzív osztályon, és milyen a túlélési arány. Ebből az adatbázisból tudom követni a trendeket.”

Úgy véli, a társadalmat is érdemes másként megszólítani, hogy komolyabban vegyék a fenyegetettséget: „Azt kellene kiemelni, ami engem is megérintett: a vírus közel van, családtagokat, barátokat is veszélyeztet.”

Nem tudja, csak sejtí, hogy egy kollégája jelölhette a magas rangú kitüntetésre, de sokat mond az a tény is, hogy erre egy mindenki által elérhető kormányzati honlapon került sor.

A magyar származású professzor a COVID első hullámában személyesen felelt azért, hogy a walesi intenzív hálózatban mindig legyen elég védőfelszerelés, gyógyszer, eszköz és megfelelő számú szakszemélyzet, a terápiában a legújabb kutatási eredményeket alkalmazta kollégáival, és saját adatgyűjtésükkel, kutatási eredményeikkel az első perctől hozzájárultak ahhoz, hogy minél többet tudjunk meg a COVID-betegségről, valamint annak gyógyításáról.

„Magyarországon már harmadéves medikusként bekapcsolódtam a tudományos munkába. Mindig is az volt a célom, hogy a gyógyítás mellett a kutatással is foglalkozzam.” – mondta erről. A Transzlációs Medicina Alapítvány segítségével a világjárvány kezdete óta webinariumokon osztotta meg a walesi tapasztalatokat itthoni kollégáival.

Ellenzi az orvosok röghöz kötését. Nemcsak azért, mert ő szép karriert köszönhet a külföldi munkának, hanem azért is, mert az elmúlt tizenhat évben sok magyar kollégának tehető lehetővé, hogy néhány évig

osztályon, hogy kordában tartsuk a helytelen immunválaszt, és biztosítsunk időt a szervezetnek, hogy ön maga tudja visszafordítani a kóros folyamatokat.”

A magyar orvosprofesszornak nincsenek

Angliában tanuljanak, majd hazavigyék a tapasztalatokat és a nemzetközi kapcsolatokat. „Ez most a világvárvány idején különösen fontos, egyszerűbb engem föl hívniük, mint bármelyik ismeretlen angol kollégát, hogy itt van ez a beteg, ti mit csináltok ilyen esetben.”

A brit és a magyar helyzet összehasonlítása során a nyílt kommunikáció mellett a szakápolók magas számát is kiemeli. „A brit intenzív társaság ajánlása szerint minden lélegeztetett betegre egy nővérnek kell jutnia, napi huszonnégy órában.” Az intenzíven az emberi munka fontosabb a gépekénél, nagyrészt ezen múlik a betegek túlélési esélye – hangsúlyozza.

Szakmány Tamás szerint mindenkinek tudnia kell, hogy ha visszautasítja az oltást és elterjeszti a vírust, akkor biztosan lesz olyan a környezetében, aki ebbe belehal.

A kollégáival végzett tudományos kutatás szerint genetikailag is erősen meghatározott, hogy kiknél alakulhat ki súlyos szövődménye a koronavírusnak. Tanulmányuk azonban arra is rávilágított, hogy ha valaki ilyen genetikai mutációval rendelkezik, és nem hat nála a szokásos kezelés, van három-négy olyan gyógyszer, amivel esetleg vissza lehet fordítani a folyamatot.

A covidos betegek gyógyításában Szakmány Tamás kórházi fertőzésekkel kapcsolatos kutatási eredményeit is hasznosítani lehet. Mint mondja, a szépszis a szervezet nem jól kontrolált immunválasza. Ez történik a COVID tüdőgyulladás-szövődményénél: „Két-három héten át küzdünk az intenzív

kétségei afelől, hogy végül sikerül majd legyőzni a világvárványt: „Tíz hónap alatt új gyógyszereket találtunk fel, kifejlesztettünk négy-öt hatékony vakcinát. Az, hogy mikorra sikerül legyőzni a vírust, sokban egészségügyi szervezésen és bizonyos tekintetben politikai akaraton is múlik.”

A Százhalombattán nevelkedett Szakmány Tamás állatorvos akart lenni, de Szerényi tanár úr az érdi Vörösmarty Mihály Gimnáziumban meggyőzte, hogy inkább általános orvoscéleztésre jelentkezzen. Ő az első orvos a családban, szülei közgazdászaként mentek nyugdíjba. Édesanyja néhány évig a százhalombattai önkormányzat pénzügyi-számviteli csoportvezetője volt.

Tamásnak, a Pécsi Orvostudományi Egyetemen szerzett intenzív terápiás és aneszteziológus szakorvosi képzést követően, a pécsi egyetem liverpooli kapcsolatai révén 2004-ben lehetősége nyílt részt venni a brit szakorvosképzésben. 2005-ben azonban megtudta, hogy ha nem tér haza egy hónapon belül, megszüntetik a pécsi klinikai állását. Mivel a képzés közepén járt, Liverpoolban folytatta a munkát. Öt éve a Royal Gwent Hospital súlyos betegeket ellátó részlegének orvosa, majd vezetője lett. Emellett a Cardiffi Egyetem professzora, ahol a gyógyítás mellett az intenzív terápiás kutatást vezeti.

Úgy véli, a pandémia mellett idén a Brexit kedvezőtlen hatásai is sújtani fogják a briteket: „A Brexit-eredményről ausztráliai utamon értesültem. Ha a gyerekek nem lettek volna Angliában, talán Sydneyben

maradok. Nem értettem, miként lehet ekkora örültséget, ilyen gazdasági halálugrást elkövetni. Persze, sokan könnyen befolyásolhatóak, felheccelhetőek primitív szlogenekkel.”

Feleségével, aki szintén orvos, a pécsi egyetemen ismerkedett meg. Tizennégy éves fiuk és tíz éves lányuk már Nagy-Britanniában született.

Szakmány professzor szenvedélyes búvár: „Ötven-hatvan méter mélyen nincs zoom, nincs mobiltelefon, csak magamra, a társamra meg a látóvalókra kell figyelniem. Nekem ez jó kikapcsolódás.”

Édesanyja, Szakmányné Bilik Mária a Százhalom Magazinnak elmondta, hogy szilveszter reggel, munkába indulás előtt hívta fel őket a fiuk a kitüntetés hírével. „Nagyon boldogok voltunk, először nem is értettük. Hát, ez örület! – mondogattuk.” Később elégedettséggel nyugtázták a magasrendű elismerést, hiszen Tamás imádja a munkáját, akármilyen fáradt, örömmel megy a betegekhez, és nemcsak Nagy-Britanniában, hanem az Egyesült Államokban és természetesen itthon is ismert képviselője a szakmájának. Rendszeresen tart előadásokat tudományos konferenciákon, továbbképzéseken.

Amikor a külföldi élet mellett döntött, elfogadták. Bár egyetlen gyermekük, de ez az ő élete. A család rendszeresen hazalátogat az iskolai szünetekben, de tavaly augusztusban csak Tamás felesége és a gyerekek érkeztek, őt lefoglalta a munkája. Utoljára egy éve, tavaly januárban ölelheték meg, és abban bíznak, hogy ősszel újból találkozhatnak vele. Előbb biztosan nem.

Czifrik Katalin

(Forrás: valaszonline.hu, hvg.hu)

Messziről jött ember: Kővári Ferencné Erika

Keserűtelektől Százhalombattáig

Keserűtelek legszebb gyermekkori élményeim közé tartozik. Anyám féltestvére, Boris néni lakott ott családjával. Leginkább búcsúra és lakodalmakba jártunk oda a családommal. A település története csupán néhány száz éves. A kalocsai érseki uradalom területén jött létre a környező szállásokkal együtt. Kalocsa alapnépessége a XVIII. század első felében alakult ki a helyi, környező törökkori hódoltságot átvészelt falvak népéből, dunántúli vidékekről bevándorolt lakosságból. A megmaradt magyar népességet horvát-bunyevác elemek színezték.

A XVIII-XIX. században a városi lakosságból többen uradalmi földeket bérelve kitelepültek a környékre, tanyákra. A népesség növekedése miatt a tanyák pusztákká, szállásokká, majd kisközségekké, községekké növekedtek, miközben megmaradt az anyavároshoz való tartozás tudata is. A Szakmár és Homokmégy köré csoportosult települések 1884-ben hivatalosan is elváltak Kalocsától, önállósodtak. A Kalocsai-Sárköz Ordas-Kecel-Szeremle háromszögébe eső mélyfekvésű, árvízjárta táj 200 év alatt önálló kulturális, nyelvjárási különbségeket kifejező egységes földrajzi, történelmi tájegységgé vált. Római katolikus lakóit a református települések – Dunapataj-Uszód – „potának” csúfolták, de a közös múlt, közös életforma, a megszülető hagyományok, új hagyományrendszert hoztak létre, amelyet a néprajztudomány ma „kalocsainak” nevez. A két egymás mellett lévő kis falvak: Keserűtelek és Réztelek 1986. január elsején Újtelep néven egyesült, majd 1991. január elsején elválva Szakmártól önálló községgé vált.

Kővári Ferencné Musza Erika Keserűtelekről érkezett Százhalombattára fiatalasszonyként. Őt kértem meg, meséljen a faluról, gyermekkorról, ifjúságáról.

- Milyen emlékei vannak, milyen örökséget hozott hozzánk otthonról?

- A falunkat legkorábban Parahónak hívták. 1954-ben születtem és otthon, mert a dédimamám, Bula Terézia bába volt. 1976-ig éltem ott. Az ott élő emberek katolikus vallású magyarok voltak, nem éltek közöttünk más nemzetiségűek. Közös volt a templomunk Réztelekkel. Most újították fel nagyon szépen. Középpárt közös a polgármesteri hivatal, az óvoda, az általános iskola, az orvosi rendelő, a temető is. A környező települések: Gombolyag, Öregtény, Kistény, Alsó- és Felső Erek. Ők is hozzánk jártak iskolába.

Családi nevünk török eredetű. A családnak nem volt túl nagy, édesapámék ketten, édesanyámék hárman voltak testvérek. Anyai, Tóth Lajos a II. világháborúban Rosztov környékén halt meg. Amikor a hosszú éhezés után élelemhez jutottak, az elfogyasztott élelemtől meghalt. A temetőnkben a Hősök sírjához jártunk iskolásként, emlékezni rájuk. Nekem olyan volt, mintha ő is ott lett volna. Nagymama leánykori neve Dusnoki Mária.

Édesanyám, Tóth Mária apámmal, Musza Ferencsel 1952-ben kötött házasságot. Ket-

ten voltunk testvérek, csak egy kis húgom született, Mária. Mindkettőnknek édesanyám húga lett a keresztszüloje. Az Újtelepi templomban, itthon kereszteltek meg bennünket. Engem 1954. december 22-én Szakmáron anyakönyveztek csak, így ez lett a hivatalos születésem napja, pedig néhány nappal korábban születtem. Karácsony napján 24-én kereszteltek meg. Ilyenkor a család, rokonok, szomszédok, jó ismerősök az ifjú anyának pamudát – máshol babinának nevezik – készítene, hogy mentesítsék a főzés alól. Addig viszik, amíg a szülő nő meg nem erősödik, fel nem épül. A levest pamudás bögrében viszik. Mellé pörköltet, sültet, süteményt is. Felnőttként a távolság miatt már ajándékkosarat vittem a rokonnak, ismerősöknek.

Apai nagyszüleim háza mellettünk volt. Oda építette új vertfalú házunkat az apám 1953-ban. Nagyszüleim házában még nyitottkéményes konyha volt. Ma már csak inkább disznótör után füstölésre használják, de régen sokat sütöttek benne mást is.

Vannak a faluban még máshol is ilyen épületek. Általában az öregek laktak benne. Középen volt a konyha a bejárattal, utca felől volt a tisztaszoba, konyha után a lakószoba. Külön bejárattal a kamra, padlásfeljárattal. Külön épületben az istálló az állatoknak.

A szüleim házában már nem lett nyitott kéményes a konyha. Az utca felől volt három szoba külön kéménnyel, cserépkályhafűtés-sel. Szénnel, fával tüzeltünk bennük. A szobákat apám később lepadlózta, a konyhát pedig építkezéskor kövezte le. Konyhából nyílt az éléskamra és a fürdőszoba. Utána volt az istálló külön bejárattal. Ott voltak a tehének és abban volt a feljárt a padlásra is. Mellette volt a szín, ahol apám darálta az állatok részére a takarmányt. Leghátul voltak az ólak. Nagy volt a kert, az udvar, a szalma és szénakazal a házzal szemben volt a telken. Sokszor kellett ezért felsöpörni az udvart, hogy tiszta legyen.

A falubeli emberek mezőgazdasági munkából éltek, növénytermesztésből, állattartásból. A házkörüli terület 1 kataszteri hold nagyságú volt. Volt benne három sor gyümölcsfa. Az első sorában volt a konyhakert, a másodikban fűszer paprikát termeltünk, a harmadikban kukorica volt az állatoknak.

Apám sok almafát és meggyfát ültetett. Eladásra csak gyümölcsöt termeltünk és a fűszerpaprika feleslegünket értékesítettük. Almák között volt húsvéti rozsmaring, ami télállóbb volt. Önellátásra termeltünk mindent. A konyhakertben paprikát, paradicsomot, uborkát, tököt, káposztát, babot, hagymát ültetünk házi szükségletre. Piacra Kiskőrösre, Kalocsára jártunk. A kiskőrösi piacon mindig több gyümölcsöt tudtunk értékesíteni, bár messzebb volt, mint Kalocsa. Eladtuk az örölt fűszerpaprika felesleget is.

A kukorica végére cirkot vetettünk, mert a seprűfélét magunk készítettük el. Ahol ritkább volt a kukorica vetettünk bele babot, takarmányrépát, takarmánytököt, sütőtököt, szegedi tököt. Akinek voltak lovai az termelt árpát, zabot is.

A faluban a Tsz idején hatalmas táblákban termeltek búzát, kukoricát. Az állatok etetésére lucerna is kellett. Apám sok földet bérelt harmadában, hogy legyen az állatoknak elegendő takarmány. A tehenek mellett mindig neveltünk lábasjóságot – disznókat, birkákat, teheneket.

A szüleim nagyon sokat dolgoztak, hogy gondoskodni tudjanak rólunk. Anyám otthon ellátta a háztartást, dolgozott a kertben, gondozta az állatokat. Apám traktoros lett a TSZ-ben. Műveltük a házhoz tartozó 1 ha földet. Csak a kárpótláson kapta vissza a TSZ-be vitt 3,5 ha földjét édesapám.

Óvodába nem jártam, édesanyám otthon nevelt bennünket. Amikor már nagybacsikák voltunk, a Kalocsai Háziipari Szövetkezetbe népművészeti dolgokat, hímzett, terítőket varrt. Tőle tanultam meg a kalocsai hímzést. Amikor Battára jöttem lakni, mindig tőle kérdeztem meg, hogyan varrjak ki valamit. Vittem haza a varrót. Ő elmondta, beleírta a textilre – ami lehetett gyolcs, vászon, napszövet, krisztina anyag – hogyan készítsem el. Nagyon sokat varrtam. Ismerem a színes, a tiszta fehér, az ó – kékel, lilával készült – hímzések készítését is. Gyakran egészítjük ki a terítőket riselin gépi varrással, ami hasonlít kicsit a finom horgoláshoz, de nem azonos vele. Nagyon vékony cérnát használunk hozzá. Áttört mintát ad. Először kézzel kivarrjuk a színes vagy fehér részét a terítőnek, utána a többi részt géppel riselinezzük.

*

A rokonokkal, szomszédokkal, jó ismerősökkel együtt fűztük fel a megtermelt fűszerpaprikát. Ilyenkor a házunk körül volt aggatva paprika fűzerekkel szárítani. Kukoricaszedés után otthon kellett a kukoricát fosztani, ezt is közösen végeztük el. Mindig elmentünk mi is segíteni azokhoz, akik hozzáink eljöttek. Ilyenkor sokat meséltek az idősebbek, öregek, nagyokat neveltünk. Az

ötvenes évek atrocitásairól azonban soha nem beszéltek nekünk, csak a legutóbbi időkben. Hallottunk viszont a gombolyagi vérengzésről, amit a II. világháború alatt az orosz katonák követtek el. Most kopjafák jelzik a helyét.

*

Amikor gyerek voltam libákat kellett legeltetnünk. Reggel ó órákor már ballagtunk a libákkal az árokpartokra, aratás után a tarlóra, de többnyire este legeltettünk. Ez a mi feladatunk volt a többi gyerekével együtt. Sok libánk volt, úgy ötven körül. Meg voltak mindenkinek jelölve az állatok lábán, hogy meg tudjuk különböztetni őket. Valamelyik körmét – pici korában – levágták és később az volt a megkülönböztető jele. A gödrökre, ahol kitermelték az agyagot a vertfal vagy vályogtégla készítéséhez a lábasjóságot – disznókat, teheneket hajtották ki. Mellette volt a legelő. A birkákat kiadták nyáron résztartásra és csak télen hozták vissza.

*

Újtelekre jártam iskolába – akkor már az volt a falunk neve. Alsó tagozatban az első-harmadik, a második-negyedik osztály járt együtt. Felsőben már külön osztályban

tanultunk. Sárga színű cserépkályhában fűtötték, hogy ne fázzunk télen a hidegben.

Két éve volt az 50 éves osztálytalálkózónk. Osztályfőnökünkkel és a napközis tanárunkkal együtt ünnepeltünk.

Középiskolába Kalocsára jártam a Dózsa György Mezőgazdasági Szakközépiskolába. „El kell menni valahová tanulni” – mondta az apu. Szerettem volna vendéglátóba menni, de oda csak fiúkat vettek fel. Másodiknak az egészségügyi középiskolát jelöltem, így arról lekéstem. Végül apám ismerőse segítségével sikerült tanulnom. Végig bennem volt a bizonyítási kényszer, mert annyira nem kedveltem azt, amit ott tanulnom kellett. Négyessel érettségiztem, utána képesítés nélküli óvónőként dolgoztam otthon.

*

Az emberek korábban hétköznapi és ünnepeken is kalocsai népviseletben jártak. Az én időmben már alábbhagyott ez a szokás. Nekem nem, csak a húgomnak készítet anyám kalocsai népviseletű ruhákat. Alul volt a tiszta fehér pendő (pendely), utána a 2-3 alsószoknya. Az alsószoknya lehetett színes is, vett csipke volt a szegélyén. A felső szoknya kasmírból készült. Felül volt a fehér ingváll, hímzett volt a nyak rész, hímzett ujj a könyökig ért. Fölötte volt a hímzett pruszlik. A lányok nyakát fehér gyöngyház gyöngy díszítette. A kislányok haját hátul színes szalaggal fonták, kötötték össze. A nagylányoknak pántlika volt a hajában, amit a kontyba font haj alatt kötöttek össze. A pántlika fehér, rózsaszín vagy kék szalagból készült, amit kikeményítettek, hogy tartson. Amikor nem használták, kukorica-csutkát tettek a hurkákba, hogy ne essen össze a szalag.

Az asszonyok gyöngyökkel kirakott gyöngyörűszép fityulát hordtak. Az ünnepi színes volt, hétköznapiakon féketőt használtak, ami a fiataloknak színes volt az öregeknek kék, meg lila. Egy 40 éves nő már idősnek számított. Ők kék és lila hímzésű ruhákban jártak. Barna cérnaharisnyát viseltek a nők. A lábukon szegedi papucs volt.

Az esküvői ruha színes népviselet volt. Anyám szoknyája felső ruhája fekete volt, mert nem élt már az édesapja, amikor férjhez ment. Így fejezték akkor ki a lány árvaságát.

A férfiruházat felül fehér nyaknál hímzett ing volt. Arra lajbit (mellényt) vettek fel. A nadrág posztó csizmanadrág volt, a lábbeli pedig csizma. A férfiak kalapot viseltek.

*

A férjemmel, Kővári Ferencsel keserűleki rokonlátogatásán ismerkedtünk meg. A

leánykérés, az eljegyzés 1976 Húsvétján volt. A szüleim, keresztszüleim, nagyszülők, Feri szülei voltak ott. Leendő férjem a barátjával – egy kis Oktáviával – vitt fel előtte Pestre, hogy megvegye az eljegyzési gyűrűket nekünk. Még abban az esztendőben 1976 nyarán házasodtunk össze.

A lakodalmunkon a mi részünkről 300-an voltunk, ők egy busszal érkeztek Százhalombattáról. Ilyenkor a közvetlen család mellett a rokonságot, jó ismerősöket, szomszédokat is meg lehet hívni.

Csütörtökön állították fel a nagy sátrat az udvaron. Azon a napon vágták le a disznókat, 5-6 birkát, szárnyasokat. A húst jéggel hűtöttük nagy kádakban a főzéshez, sütéshez. Akik az előkészítésben részt vettek, azoknak ezen a napon hideg ételmezt szolgáltunk fel és rétest. Pénteken reggel már kocsonya volt és délben főtt étel – disznótoros hurka, kolbász, friss kenyérral, vegyes zöld salátával, amiben paprika, uborka, hagyma, káposzta volt. A színhúsokat szombaton készítették el, tálalták. Szakácunk a kalocsai kórház főszakácsa, Sipos Pista bácsi volt.

Nálunk az volt a szokás, hogy a meghívott vendégek előtte küldtek tyúkot, lisztet, cukrot, tojást, mindenképp egy keveset. Ők hozták a süteményeket, tortákat is.

A vendégeink délelőtt érkeztek, mert nagy ebéd volt – húsleves apró kockatésztaival, birkapörkölt – ami nálunk nemzeti eledel, elmaradhatatlan az ünneplésnél. Utána sülték, szárnyasok: csirke, liba, kacsa sülték. Sütemények és dióstorta.

A faluban volt egy nagyon ügyes néni, aki égetett cukorból, darabolt dióval csodálatos formákat készített belőle. Voltak piskótatésztaiból készült torták is. Az ebédnél már ott volt az akkor „menő” tázlári zenekar is. Ők mindenféle lakodalmos zenét, népzénet is játszottak. Az ételeket a vőfény – apám barátja, Horváth Lajos – vezette fel, vidám rigmusokkal.

Délután 3 órakor volt a templomi esküvő. A násznagyom, keresztanyám és keresztapám – Bolvári Lajos és felesége – voltak. Amikor hazaérkeztünk először kettőnknek, majd Ferinek édesapámmal is fűrészelni kellett. A sátorba lépéskor seprűt tettek a földre. Ha átlépek lusta, ha fölállítom ügyes asszony lesz belőlem. Én felállítottam. Ez nagyon jó mulatság volt. Utána sültetket, sült kolbászt-hurkát friss salátával, friss kenyérral szolgáltak fel uzsonnára.

Este volt az ünnepi vacsora. Húsleves, töltött káposzta, sültet, sütemények, torták. Nálunk menyasszonyi tánc volt és cigánytánc. A szomszéd fiú – Csekei Laci – öltö-

zött be nőnek. Fel kellett kérni, táncolni. Ami pénzt kapott, az a szakácsoké és zenekaré lett. E volt a borraivaló.

Nekem hosszú fehér polgári menyasszonyi ruhám volt fehér jerseyből. Kalocsán a varrónőnk készítette.

*

Az élet harmadik legnagyobb eseménye, amikor az élő visszatér, ahogyan mi hisszük a Mennországba és a család a temetésen válik meg, köszön el tőle. A halottat nálunk otthon a háznál ravatalozták föl. Az anyai dédapám már nagyon öreg, beteg volt és én félttem tőle. Deikének becézett, mert a dédunokája lettem.

Vallási ünnepek, hagyományok

Arra emlékszem, a dédi mama más aszszonyokkal együtt adventkor családokhoz járt imaolvasásra. Imádkoztak és karácsonyi szent énekeket énekeltek. Nálunk otthon nem volt ilyen találkozó. Szent Miklós napján mi is kaptunk ajándékot. Nagypapa és édesapám öccse kifordították a subát és a barna kucsmájukat, fehér szakállt ragasztottak maguknak, majd megjelentek nálunk. Jól emlékszem, mennyire megszeppentem tőlük.

Mivel sok állatunk volt, nagy széna és szalmakazal is kellett. Apu szaloncukrot szórt el körülöttük, amit nekünk kellett megkeresni. Azt mondta: – Már itt jár a Jézuska, nézzétek meg, nem hozott-e valami?

December 13-án Luca napján búzát ül-

tettünk tálba, ami karácsony estére szépen megnőtt.

Ádám Éva napján estefelé, mi gyerekek elmentünk énekelni a családokhoz. Végig jártuk a falut. Bekopogtunk az ablakon és megkérdeztük: – Meghallgatják-e Isten ígését?

Karácsonyi énekeket énekelünk, amiért ajándékot kaptunk – almát, diót, később szaloncukrot és kis zsebpénzt is.

Betlehemezés szokása nem volt nálunk, de a templomban felállítottak egy betlehemet. Imádkoztunk előtte és a perselybe pénzádományt tettünk az egyházközségnek.

Amíg mi énekelni jártunk, a szüleink otthon becsempésztek a karácsonyfát és az ajándékokat a szobába.

Szent este napján vacsorára szükes – böjtös – étel fogyasztottunk, halászlét, grízes vagy túros metélttésztaát.

A karácsony családi ünnep volt. Szenteste csak szűk családi körben ünnepeltünk. Vacsora után édesanyám elővette az imakönyvét, amit végig imádkoztunk, majd karácsonyi szent énekeket énekelünk. Éjféle misére is elmentünk. Amikor hazamentünk lehetett csak húsos ételt fogyasztani, hurkát, kolbászt.

Karácsony első napján délelőtt templomba mentünk, utána ünnepi ebéd volt – húsleves, birkapörkölt, sült kacsa, rétes, bor. A kertben termelt a kazlak mögötti részen tökeművelésű borszóló, a ház mellett lugas. Annyi bor megtermelt, ami a családnak elegendő volt.

Karácsony első és második napján délután mentünk csak át a nagyszüleinkhez vagy rokonlátogatásra. Keresztszüleim Szakmárról jöttek át néha. Karácsony harmadik napja, János napkor volt a sibálás. A fiúk jó korán reggel kezükben hántolt fűzfavesszőkkel jöttek. Kérdezik? „Hányan vannak az aprószentek?” – „344-en” – válaszoltuk. Akkor a lányokat kicsit megcsapkodták, hogy egész évben egészségesek legyenek.

Szilveszterkor délután mentünk templomba, mert a környező falvakból is jöttek Hálaadó misére. A plébános akkor összegezte az egész évi eseményeket. Elmondta hányan születtek, hányan haltak meg.

Ilyenkor disznótoros sült hurka, sült kolbász, sült oldalas volt az étel. Újév napján délelőtt volt a szentmise, az ünnepi ebéd a szokásos húsleves, birkapörkölt (mindig kenyérral, savanyúsággal fogyasztottuk) sült kacsa, sült liba. Vékonnyeres – alma, túró, főtt gríz, meggy, pirított káposzta töltelékkel vagy főtt, tört krumplival készült. Apu-

kám legjobban a kelt réteseket szerette, ezekkel a töltelékekkel. Különösen szerette a bejgli szerűen rúdca feltekert kelt tészta, amit kácsinak (kalácsnak) nevezett és paprikás zsírral, kakaóval, fahéjjal, túróval, darált dióval, darált mákkal töltött meg édesanyám.

Farsangkor farsangi fánkot, forgácsfánkot süttünk. Bál Újtelek Réztelek részén volt, mert ott épült fel a közösen használt kultúrház talán 1965-ben.

*

A húsvét előtti nagyböjt nálunk nagyon szigorú volt. Zöldséges leveseket, tarhonyalevest, pirított tarhonyát (köménytarhonyát), kenyértésztából sütőlapát nagyságú sovány kenyeret, azaz kenyérlángost ettünk. Ilyenkor néhány krumplit is megsüttünk egészben hozzá a kemencében. Ezt paprikás olajba mártva fogyasztottuk. Nagycsütörtökön kezdődtek az ünnepi misék. Nagyszombaton délután volt nálunk a feltámadási mise, hogy a környező falvakból is el tudjanak jönni.

Vasárnap a hajnali misén szentelték meg a húsvéti sonkát, kolbászt tojást, amit főve kosárban kézimunkával letakarva vittünk a templomba.

Az ünnepi eledel ilyenkor is az egyébként gazdag ünnepi étek volt. Előtte szoktunk disznót is vágni.

Húsvét után mindenkit lefoglaltak a mezőgazdasági és kerti munkák. A templom búcsúja volt a következő nagyünnep, István király napján, augusztus 20-án. Ilyenkor jött össze a nagycsalád, nagyszülők, gyermekek a családjukkal, unokatestvérek, kereszt-szüleim, jó ismerősök. Délelőtt misére mentünk.

A bejárati ajtó előtt a nagy teraszon terítettünk meg a vendégeknek. Sokféle étel került ilyenkor is az asztalra – húsvétes, birkapörkölt friss kenyérral, kacsá-, libasült, friss vegyes saláta, sütemények, bor.

Apukám nagyon mulató volt. Mi a falu szélén laktunk, hozzánk jött először egy muzsikus cigány, akit apukám mindig behívott és megvendégt. Utána végigjárta a falut. Nálunk hosszasan tartózkodott, mert hegedűjén elhúzta mindenkinek a kedvenc nótáját.

Kevés sátor is volt édeségekkel, játékokkal, ajándéktárgyakkal, 3-5, mert ezen a napon voltak a Szelidi-tónál a Szelidi Napok és oda mindig nagyon sokan mentek.

*

Ősz volt az utolsó mulatozás ideje, a szüreti bállal. A népviseletbe öltözött fiatalok lovaskocsikon, szekereken mentek végig a környező falvakon is. A menet előtt mentek

a lovasok. Az első fédereskocsin – hintón – a megválasztott bíró és felesége ült. Utána a népviseletbe öltözött fiatal lányok és fiúk. Azután jöttek a cigányok, akik le-leszállva bekormányozták a báméskodókat, a nézőket. Az utolsó kocsin utazott a zenekar. A menet végig vonult Gombolyagon, Alsó- és Felső Erekén, Újtelek mindkét fő utcáján.

Az utóbbi időben újra felelevenítették, visszahozták szokásba. A bált a kultúrházban tartják meg. Ilyenkor a terem díszítéseként szőlőfürtöket aggatnak fel zsinórra, amit el lehet csenni, de ha a csőzők elkapják a tolvajt, akkor fizetni kell érte.

Az ősz legutolsó eseménye a Halottak napja és a Mindenszentek. Otthon a kertekben nevelték fel a családok azokat a virágokat – krizantémot, őszirózsa –, amit a sírokra vittek. A halottak emlékére gyertyát gyújtottunk.

*

Bár az ünnepeken nagyon gazdag volt a terített asztal, hétköznapiakon nem igen fogyasztottunk húst, egyszerű ételeket ettünk. Fogyasztottunk minden idény zöldségeit. Nyárelején zöldborsót, majd zöldbabot, hagymaféléket, karalábét, újbogyót, le-

keltünk. A család megosztotta a feladatokot. Az egyik a zöldséges kertben megszedte a leveshez, körethez, salátához való zöldségeket, megtisztította konyhakészre. A másik családtag levágta, megtisztította a szárnyasokat, mert elő kellett az ételeket készíteni, hiszen 10 órakor kezdődött a mise, ahová elment az egész család. Akkor elzárta a gázt. Ha nem lett valami teljesen kész, akkor mise után fejeztük be a főzést, sütést. Rántott húst ritkán ettünk, többnyire pörköltet készítettünk a szárnyasokból. Nekem a sültoldal volt a kedvencem. Töltött káposztát, húskáposztát birkahússal is készítettünk. A disznó csontjából orjálevest főztünk. Disznótoron a be ne szózott húskból süttünk ki oldalast, kolbászt és a nagy bödön zsír alá – legaljára – tettünk belőle. Amikor a zsír elfogyott nyárra, ott maradt az alján a legfinomabb csemege. Tartósítás előtt sózták a szalonnát, sonkát. A kolbászt, disznósajtot megfűstölték.

Nálunk pince nagyon későn készült, talán hűtőnk előbb volt, mint pince. Kalocsán az orosz katonák sok műszaki cikket árultak és apu így tudott venni nekünk, viszonylag korán, még a '60-as években.

*

veszöldségeket – répa, petrezselyem, zeller –, ősszel és télen káposztaféléket többet, babot, lencsét, krumplit, levesnek, főzeléknek készítettük el. Ettünk lecsót, minden olyan ételt, amit szerettünk. Tésztaféléket is. A vékonypite pirított lisztből, tejjel, kevés cukorral, tojással készült, tepsiben süttük meg. Paradicsomszószt önálló ételként krumpli és hús nélkül is ettük. A keménytarhonyát – pirított, főtt tarhonya – önálló fogásként. Főtt, áttört fehérbabot, tetején paprikás sült hagymával. Paprikáskrumpli alá birkafagyút tettünk, az íze miatt.

*

Vasár- és ünnepnapokon nagyon korán

Kalocsa környékén az emberek özve beszéltek. A tájnyelvünk nagyon karakteres, könnyen felismerhető. Voltak fogalmak, amiket máshol nem használtak: a lábaskotla volt. Amikor apukám a fiának azt mondta: – Menj Gyuri, hozzál fát a favágóból! – a gyermekek döltek a nevetéstől, mert nem tudták mi az? A favágó a szín alatt halomba rakott tűzrevaló fa. Jópofa ragadványnevek voltak nálunk: Borús Csöre, Táskacsöre, korpacsöre, legény János, aki vénlegény lett. Sok Tóth nevű család volt a faluban, hogy meg tudjuk őket különböztetni egymástól, lettek: kisszemű Tóthok, hős

Tóthok. Mi anyai részről hős Tóthok voltunk.

*

Nyáron, vasárnaponként a Szelidi-tóra jártunk fürödni. Kezdetben még nem volt fejlesztés, nádas, mocsaras legelő volt körülötte. Később épületeket emeltek. Mások a kert végi kanálisban fürödtek.

A falu végén laktunk, csupa egykorú fiú volt körülöttem. Amikor kimentünk libát legeltetni a tarlóra, a fiúk árpszalmát raktak a nadrágomba, ami nagyon csípett. Vasárnaponként elmentünk a húgommal az anyai nagyszüleinkhez, akik a falu közepén laktak. A nagymamám hozott nekünk ki kácsit (kalácsot), amit nagyon szerettem. Aztán az árokpartján játszottunk a gyerekekkel árok-cicát vagy futkároztunk. Egyszer egy ecet-fa ág megszurta a lábam. A nyoma most is megvan.

Az alföldön nincsenek dombok. A befagyott tócsákban csúszkáltunk. Úgy játszottunk, hogy az egyik a kezét a háta mögé tette, a másik belekapaszkodott. Az első húzta a másodikat. Egyszer a szomszéd fiú Csekei Laci elengedte a kezemet és én orra estem. Nagyon megütöttem akkor az orrom. Ha szánkózni akartunk, egymást húztuk. Így telt el a gyermek és ifjúkorom.

A felnőtt élet

Még azon a nyáron, amikor Ferivel összeházasodtunk, Battára jöttem és az egyetlen bölcsődében helyezkedtem el, ahol a gyerekeknek ruhákat vasaltunk. Szeptemberben, iskolakezdésnél a Kipp-Kopp óvodában kezdtem el dolgozni, mint képesítés nélküli óvónő. Amikor még otthon főiskolára jelentkeztem, akkor csak Pest-megyeiket fogadott a főiskola. Itt az első felvételem nem sikerült, ezért a következőre kántor Margit néni készített fel ének-zenéből. Baleset ért, a felvételre végül elmenni sem tudtam.

Amikor ideköltöztem, Ferivel néhány hónapig a faluban a szüleinél laktunk, majd mivel üres volt a dunafüredi András-tanya épülete – férjem nagyszüleinek a háza –, oda költöztünk. A tanyához egy nyári konyha pincével és egy nagy istálló tartozott, fészerral. Az épületben villany nem volt, gázlámpával és akkumulátorral világítottunk, olajkályhával fűtöttünk. Közben várandós lettem Gyuri fiammal, aki 1977-ben, Kata pedig 1980-ban született.

Amikor apu meglátogatott bennünket, azt mondta: „Nagy lehetőség! Tartsatok állatokat!” Ő adta az első kis bikaborjút és hozzá elegendő takarmányt. Vásároltunk még hármat. Utána lehetőség volt a Herceghalmi Állami Gazdaságtól bértartásra

kis bikákat vállalni. Végül 10 db hízó marhát – bikákat – vállaltunk fel bértartásra. Amikor elérték az 500-600 kg-ot – 1,5-2 év alatt – le tudtuk adni őket. Ez volt a legfőbb jövedelmünk akkor már. Kaptunk értük egy nagyobb összeget, amit aztán be kellett osztani a következő bevételig. A takarmányt vásárolnunk kellett és vásároltunk saját tulajdonba is állatokat. A tanyához földterület már nem tartozott, az állatoknak az élelmet meg kellett venni.

Kati és Gyuri

Réti Béla bácsi lánya a DKV-ban a parkosoknál dolgozott. Felajánlotta, hogy az ott lekaszált füvet elhossa az állataink etetésére. Amikor édesapám jött és meglátta az istállóban a teheneinket – akkor már teheneink is voltak nem csak bikák –, azt mondta: „Milyenek ezek a tehenek?” Ő vette észre, hogy a vegyiannyalaggal fertőzött lekaszált fű megbetegítette az állatokat, csontlágylást kaptak. Utána letről hozott nekünk tiszta takarmányt teherautóval vagy pótkocsis traktorral.

Az erőműtől a Hideg-vizes csatornánál földet béreltünk és kukoricát termeltünk benne, ami persze nem volt elég az állatok etetésére.

*

1980-ban építkezni kezdtünk a faluban, a Gyorma utcában. Kint a tanyán olajkályhával fűtöttünk és egyszer tele lett füsttel a ház. Akkor már volt lovunk, lovaskocsink. Felpakoltuk a holminkat és beköltözött kis

családunk a félig kész házba. Szerencsére még abban az évben be tudtuk fejezni az építkezést.

A szomszéd telek még üres gyeplő volt, ott el tudtuk helyezni a kazlakat – szénát, szalmát is. Állattartás mellett foglalkoztam biztosításkötéssel. Réti Béla bácsival pedig körbejártuk a környező falvakat és kijárlottuk gazdáknak a Herceghalmi Állami Gazdaság kis bikáit további nevelésre.

A férjem 1986. május 1-jén tragikus hirtelenséggel meghalt. Azon a napon jelentették be a Csernobili Atomerőmű katasztrófáját. Egyedül maradtam a gyermekeimmel. Gyuri 9 éves volt, Kati 5.

A nagyobb állatokat megtartani nem lehetett, tartásukat fel kellett számolni, mert azokat egyedül ellátni már nem tudtam. Az istállóban 6 tehenünk és a ló volt, kint a karámban 10 bika. Hogy ne kelljen a disznókat máshová vinni fedeztetni, volt egy kandisznónk és 4 sertés. Csak ezeket tartottuk meg.

*

1986 nyarán felvettek a Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat raktárába számlázónak. Úgy megörültem annak, hogy rosszul lettem és elestem. Szétnyílt a térdem, alig tudtam a buszmegállóig elmenni. Nem tudom hányadik buszra tudtam csak felszállni, mert alig tudtam lépni, annyira fájt. Lementem anyósomékhöz, ők hívtak orvost, aki összevarrta a sebet. Ott dolgoztam 1995-ig, a cég megszűnéséig.

Még ez alatt az idő alatt az üres istállóba vettem 400 tojótyúkot, a tojást pedig érdi és battai boltokba vittem eladni, hogy meg tudjunk élni hárman a jövedelemből.

Gyuri hamar felnőtt, ő volt a legnagyobb segítségem. Mellettem emelgette a nagy zsákokat, nem volt más segítségünk. Egy idő után nem lehetett eladni már a tojásokat, akkor egy kis vegyesboltot nyitottam a ház alagsorában.

1999-ben elhelyezkedtem a MOL konyháján konyhalánynak, ahol 2008-ig dolgoztam. Utána 2009-től az Arany János Általános Iskola és Gimnázium iskolakonyháján találtam munkát magamnak. Innen mentem nyugdíjba 2017-ben.

Az unokáim iskolások voltak. Gyakran vittem őket reggel iskolába, délután Gyurit kosarazni, Ágit balettra. Most is sokat sütök a gyerekeknek, mert nagyon szeretik a süteményeket. Szabadidőmben sokat hímzek, pruszlikot, ingvállat, kötényt, borosüvegre kalocsai díszet, poháralátétet. Nagyon szeretek a gyerekekkel sétálni, kirándulni, fürdőkbe járni. Így telnek a nyugdíjas éveim.

Szegedinác Anna

Történetünk története

Historia Domus – Perjés Béla plébános feljegyzései (folyt.)

1955. (folytatás)

JÚLIUS 5.

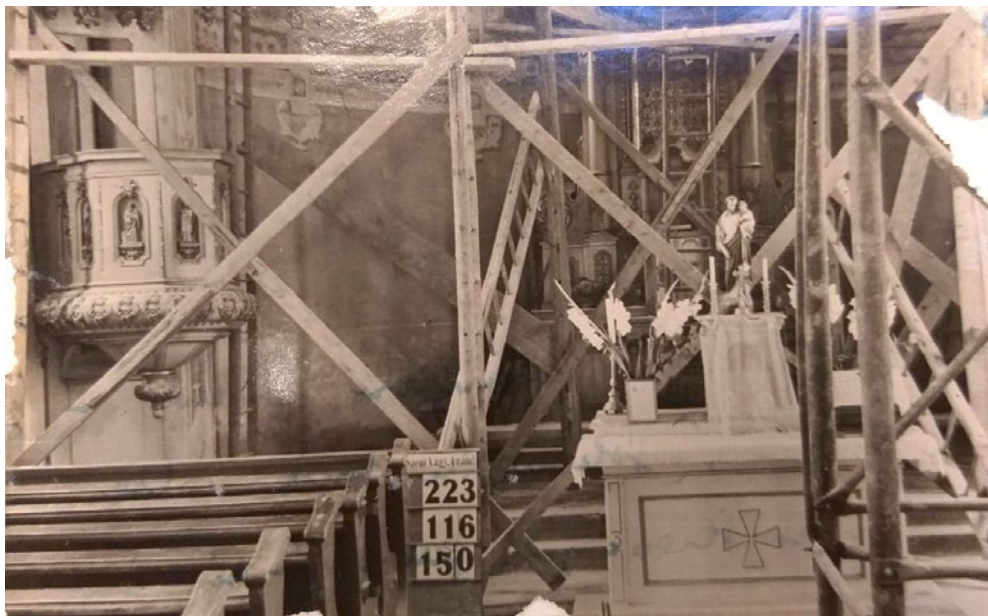
Shöbl Károly, András István, Cs. István az állvány anyagot kezdték összefuvarozni. Sefcsik István elkezdte a villanyvezetékét.

AUGUSZTUS 2.

Kedd. A kőművesek dolgoznak. Meg kell még jegyezni, hogy a gyermekek is igen lelkesen vették ki a részüket a munkában.

AUGUSZTUS 8-12.

Pannonhalmi lelkigyakorlaton vettem részt.

JÚLIUS 9.

M. Ferenc, M. Károly, ifj. H. Lajos és legifj. H. Lajos, H. László megkezdték az állványozást.

JÚLIUS 27.

Megkezdték a kőművesek a munkát. Anyagot fuvaroztak, dolgoztak.

JÚLIUS 29.

Kóruson miséztem.

JÚLIUS 31.

A templomfestő volt itt a végleges megállapodás miatt. Valószínű, hogy a héten megkezdik a munkát.

AUGUSZTUS 16.

Megkezdődött a festők vakoltatása. Vettem ebédhordó edényt, azt elküldtük házakhoz és onnan elküldték a kontót. Érdekes tanulmány ismét a faluról. Persze megint azok akadékoskodtak, akik a mai viszonyok között is tejben vajban fürödnek és mégis mindig az éh-halástól félnek. Ha a legkisebb áldozatról van szó, már felhörkennek. Amíg a falut jártam a festés céljára való megajánlásokért, akkor is az volt a meggyőződés és a benyomásom, hogy nem az anyagi lehetőségtől függ az adakozás mértéke, hanem a lelkiülettől. Zsugori. A munkás és a pusztai adakozó, gavallér, semmibe se veszi a pénzt. Ha van: szórja, ha a helyzet is úgy hozza jó célra is. Most kezdem igazán megismerni falumat. Egyébként kellemes

meglepetés volt, hogy a hívők számához képest horribilis összeget megajánlottak – most már csak az a kérdés, hogy ki is fizetik-e?

SZEPTEMBER 14.

A templomfestés rettenetesen elhúzódott. Hát ezek a festők igazán tunya, naplopó népség. Egy érdeklő a pénz. Az az igazi „pusztai” – lehúzza az öccsét, ez aztán mindenben ilyen fajta. Egy tolvaj, csirkefogó. Nagyon várom már, hogy vége legyen a festésnek. – A két ács drága, hű segítő társak voltak. Már én untam őket hívogatni, de ők nem unták a munkát. Nagyon nagy segítség volt Sefcsik István, aki az egész villanszerelési munkát szinte teljesen egyedül végezte. – Talán még T. Pisti volt komoly segítség – de a többi nem sokat mozdított.

OKTÓBER 3.

Dénes kellemesen le van maradva a munkával. Persze ezer felé vállal munkát – Az mindenütt egy egy két napokat tölt. Hogy ezt a mechanikát miért nevezik művészetnek azt nem tudom.

OKTÓBER 19.

Mikor lesz már készen a templom? Templomfestésről beszél széltében és hosszában az egész falu. Sokan lelkesen, boldogan – de vannak, akik ostobán szitkozódnak és minden áldozattól visszariadnak. Hogy is mondják: a kutya ugat, a karaván halad.

OKTÓBER 26.

Székesfehérvárra utaztam Püspök Atyávan a templomfestést megvitatni. Dec. 4. ére, Advent II. vasárnapjára állapotunk meg a szentelési dátumban. Addigra lehet teljesen készen kell lennie a templomnak.

NOVEMBER 19.

A szentelő és a diadalív freskója készen van. Nagyon szépek. Mikor az állványokat lebontottuk (november elsején) a

hívek nagyon meg voltak lepve. Ilyesmire azért nem számítottak. Ragyog, tündéri az egész szentély.

NOVEMBER 20.

Szentségimádás. Reggel 6 órakor Szentségkitétel és szentmise. Ezt én tartottam. 10 órakor énekes nagymise: P. Horváth Ferenc ercsii plébános úr tartotta. 3-4 a gyerekeknek volt: Palágyi Sándor érdi hittanár tartotta. Ugyanő tartot-

ta a plébániai szentimát 5-6-ig. 6-tól a szentórát P. Béla plébános tartotta. Az esti szentmisét 7 órakor és a szentségbe-tételeket pedig Balogh András tartotta.

DECEMBER 4.

Advent II. vasárnap. Templom benedícolásának napja. Előtte 1.2.3-án P. Sándor tartotta a szokásos adventi lelkigyakorlatot, mely egyúttal előkészület volt a templomszentelésre is. A lelkigyakorlaton hűségesen és szép számban jelentek meg, mint mindig. Délután folyamán még megjött Balogh András katolikus esperes és segítette a gyóntatásban. Másnap reggel aztán Németh (...) felsővárosi plébános, Nándor plébános úr és Ádám főesperes is megérkeztek. ¾ 9 órakor érkezett S. Lajos megyéspüspök úr P. Antal hittanár kíséretében. ¼ 10 órakor átvonultunk a templomba. A szószéken fogadtam Püspök urat, aki egy ének hangjai mellett vonult be. Megköszöntem az isteni gondviselésnek és utána a híveknek az áldozatos segítségét. Ezután Püspök atya megáldotta új képeinket és a templomot.

A szentmisében evangéliumkor ő mondta a szentbeszédet. A szentmisén közel 500 hívő járult szentáldozáshoz. A szentmisén magam jegyeztem és a templomfestésre 1402 forintot gyűjtöttem össze.

A szentmise után a képviselőtestület és a templomfestésen ingyen munkájukkal részt vevő iparosok tisztelegtek Püspök úrnál. Aztán következett az ünnepi ebéd. Megyéspüspök Úr és a vendégek d.u.3 órakor hagyták el a falut. Az esti szent-

misével ért véget az egyházközség napja. – Vendéget sokat hívtam, de vasárnap lévén a mai körülmények között nagyon kevés tudott csak eljönni. Mindenkinek kivétel nélkül nagyon tetszett a templom. Azt talán mondanom sem kell, hogy a hívek nagyon boldogok az újonnan kifestett templomunkkal. – de talán senkinek sem jelent olyan örömet, mint nekem. A historikum kedvéért írom le, hogy mit változtattam a templomon. Igaz erről a képek is árulkodnak. A kórus alatt a gyóntatószékeknél a két „belógó” ablakot befalaztattam és a Jézus szíve szobor mögé képet festettem. Az eddig itt lévő Mária oltárt pedig jobbra a hajó közepére helyeztem. Itt lesz az állandó helye a Szent-sírnak, betlehemnek és végül rendes illő helye a Mária oltárnak. Ide „majd” az alkalomnak megfelelő dekorációk kerülnek. A Missio keresztet is az előcsarnokba helyeztem. A jobb padsort a Mária oltár miatt ketté kellett választani. Most a fiú gyermekek a két pad közé kerültek.

Kronológiai sorrendben a szentek a kórustól indulva: Gellért, Boldog András, Árpádházi II. Szent Erzsébet szűz, Kas-

sai vértanuk. Az előcsarnokban kitártható Krisztus fogadja a híveket.

Ez minden, amit írhatok. Történelmi távlatból majd megállapíthatod kedves utód – jelen korok olvasója – mit csináltam rosszul, helytelenül, stílustalanul. Aztán csak rajta, csináld jobban. Hogy mi gond, öröm, izgalom és keserűség járt a munkával, azt elmondani nem tudom. Én az egészet odateszem a Szentségi Jézus lába elé: Fogadd el! Többre nem futotta tudásomból, ízlésemből – főképp anyagi erőnkéből. De mindent ami vele járt Neked ajánlom – engesztelésül.

DECEMBER 25.

Karácsony! Az újonnan festett templomban! a Betlehemet már az új helyén állítottuk fel. Szép és impozáns. Persze most már megbékültek a kritikusok is az „újításokkal”. Egyébként csendesen telnek a napok. Eddig rendkívül enyhe a tél. De hiszen a „kutyá még nem ette meg a telet.” – „Élvezzük” a hitoktatási szünetet. Még alig tanítottunk, máris itt a szünet. Bár viszonylagosan én még nem panaszkodhatom, mert zavartalanul tanítok, hitoktatok. Adódik mód és alkalom az alázatosság gyakorlására – de hát a jó ügy érdekében, ha magamról van szó szívesen nyelek.

DECEMBER 31.

Szilveszter! – mi is lehetett volna a legfőbb idén, mint a templomfestés. Befejeződött szerencsésen: Deo gratias!

A megjelentetéshez köszönjük a százhalombattai Római Katolikus Plébánia együttműködését és segítségét. (A szerk.)

SZÁZHALOM

Óvárosi Közösségi, Közéleti Folyóirat

Megjelenik havonta

Felelős kiadó:

Jován László,
a Hírhalom Egyesület elnöke

Szerkeszti a szerkesztőbizottság.

Postacím: 2440 Százhalombatta,
Csenterics út 4.

Tel.: 06-30-966-8079

www.szazhalom.hu
ISSN szám: 2559-9860

Nyomdai munkák:

Hírhalom Egyesület, Százhalombatta

Támogatók:

Nemzeti
Együttműködési
Alap

MINISZTERELNÖKSÉG

BETHLEN GÁBOR
ALAPÍTVÁNY

Az ortodox kereszténység

A szláv egyházak kialakulása

III. rész

A IX. század közepén Bizánc különösen intenzív térítő munkát végzett Közép- és Kelet-Európában. Fótiosz (858-867 és 877-886) konstantinápolyi patriarcha nagy jelentőségű missziót kezdett a szlávok között. A feladatra két thesszalonikai

nek sem nyújtott. Vagyis, a Szentírást és az istentiszteleteket kezdettől fogva saját nyelvükön hallgathatták.

Róma a II. vatikáni zsinaton (1962-1965) vezette csak be, az addig általános latin helyett.

lanságot eredményezett, majd a Reformáció legelső, leghevesebb kitöréséhez, a huszitizmushoz vezetett.

A testvérek missziója termékeny talajra talált más szláv népek között, ahol ők maguk nem is tevékenykedtek. Tanítványaik Bulgáriában kaptak menedéket. Bevezették a szláv istentiszteleti nyelvet, és meggyorsították a bizánci kereszténység elterjedését. A Bulgár Egyház hamarosan nemzeti egyházzá vált. 924-ben, Nagy Simeon cár idejében, Ohridban független bulgár érsekség jött létre.

Bár II. Vazul bizánci császár 1019-ben megdöntötte a bulgár államot, az érsekség függetlensége fennmaradt.

A XII. század végén új szláv állam létesült Észak-Bulgáriában. Tirnovo székhellyel második új önálló bulgár érsekség alakult.

Joannikij bulgár fejedelem (1197-1207) III. Ince pápától koronát kért. Amikor azonban a IV. kereszties hadjárat lovagjai elfoglalták Konstantinápolyt, újból felvette a kapcsolatot a Nikeába menekült bizánci császárral, konstantinápolyi patriarchával. 1235-ben a patriarcha

Círill és Metód

testvért választott, szerzetes nevén Kyrilloszt (826-869) és Methódioszt (815-885). Rendkívüli képzettségükön kívül az tette őket alkalmassá, jól ismerték a Thesszalonika környékén élő szlávok nyelvét.

Első közös térítő útjuk a Kaukázustól északra tartózkodó kazárokhoz vezetett 860-ban. A rövid misszió csak annyi eredménnyel járt, hogy a Krímből magukkal hozták – az oda száműzött, ott elhunyt – Római Szent Kelemen ereklyéit.

863-ban Rosztiszláv morva fejedelem térítőket kért Bizánctól, akik ismerték a szláv nyelvet. Az íghirdetéshez azonban előbb le kellett fordítani a Bibliát, istentiszteleti könyveket szláv nyelvre. A testvérek még térítőútjuk előtt hatalmas fordítói feladatot is vállaltak. Sőt még a megfelelő szláv írást is meg kellett alkotniuk, vagyis megalkotni a szláv keresztény kultúra alapjait.

Az orthodoxiához csatlakozó szlávok ezáltal olyan nyelvi és kulturális előnyökhöz jutottak, amilyent a nyugati kereszténység abban az időben egyetlen nép-

Morvaországban és Bulgáriában hamarosan összeütközött a bizánci és a német misszió, akik más-más egyházi főtartóktól függöttek, egymástól eltérő elvek, módszerek alapján működtek.

A súrlódások elkerülése végett a testvérek a római pápa közvetlen védelmét kérték. Miklós pápa részéről 868-ban teljes meghallgatásra találtak. II. Adorján pápa (867-872) hozzájárult, hogy a morvaországi misszió a szláv szertartási nyelvet használja. Jóváhagyta továbbá a szláv liturgikus könyveket.

869-be Rómában Kyrillosz meghalt. Methódiosz érsekként tért vissza missziós területére, Pannóniába és Morvaországba. A németek nem vették tudomásul a pápai döntést, missziós munkájában akadályozták, majd börtönbe vetették. Az érsek 885-ben meghalt, tanítványait pedig kiűzték az országból. A szláv misszió nyomait 200 év alatt teljesen felszámolták. A kereszténység – annak nyugati formájában – latin nyelven, kultúrával lett általánossá a csehek, morvák, szlovákok között. A német politikai befolyás vallási nyugta-

Szent Száva

elismerte a tirnovói érsekség önállóságát, és érsekének patriarchai címet adományozott.

A testvérek tanítványai, utódai Szerbiában is működtek, ahol Mutimir fejedelem a IX. század végén megkeresztelkedett.

Az egymással viszálykodó törzseket csak Nemanja István (1151-1195) tudta egyesíteni. Legkisebb fia – Szavvasz néven – Áthosz-hegyi szerzetes volt. 1219-ben a Szerb Egyház első érseke lett. Ő alapította a pétyi – későbbi török nevén ipeki – érsekséget. Hatalmas felvilágosító munkája miatt a szerbek ma is legnagyobb nemzeti szentjüknek tekintik.

Szerbia politikai hatalmának csúcspontját Dusan cár (1331-1355) idejében érte el. A cár a szerbek, bulgárok, görögök uralkodójának mondhatta magát. A pétyi érsek pedig felvette a patriarchai címet.

Nemsokára súlyos megpróbáltatás zúdult a balkáni népekre, egyházaira: a török uralom. Előre nyomulásukat az egymással viszálykodó balkáni államok nem tudták megakadályozni. Még jóval Konstantinápoly eleste előtt – 1389-ben – a rigómezei csata évszázadokra megpecsételte valamennyiük sorsát.

A Román Egyház szintén a testvérpár tanítványainak munkásságával áll kapcsolatban. A románok első liturgikus nyelve a szláv volt. Később, fokozatosan lett román. 1359-ben alakult meg saját havasalföldi – ungrovlachiai – érsekségük.

Az oroszok megtérítésére már Fótiosz patriarcha is gondolt. 864 körül püspököt küldött Kijevbe. Az alig terjedő, gyenge kereszténységet Oleg fejedelem megsemmisítette.

945 körül ismét volt keresztény templom Kijevben. Olga fejedelemasszony 955-ben keresztelkedett meg. Bár fia nem követte példáját, unokája – Vladimir – megtérése sorsdöntő volt Oroszország számára. Megkeresztelkedése után feleségül vette II. Vazul bizánci császár hűgát, Annát. Papokat, ikonokat, ereklyéket kért a görögöktől. 989-ben tömegkeresztelkedéseket szervezett országa folyóvízeiben. A kereszténység államvallássá vált.

A keresztény egyházi élet először a városokban vált általánossá, a vidék később követte.

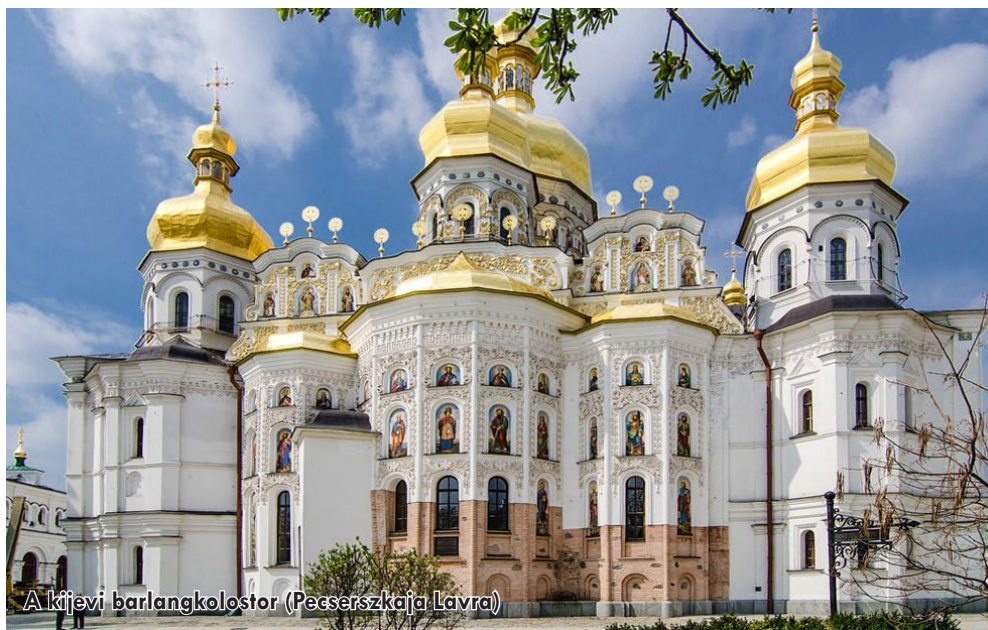
A fejedelem komolyan vette a maga keresztény voltát, minden udvari ünnepségen ételmezt osztott. A szegényeknek, betegeknek olyan nagyfokú szociális gondoskodás sehol sem volt akkoriban, mint Kijevben.

Amikor bevezette a bizánci törvényeket, igyekezett enyhíteni azok kegyetlen vonásain, melyek a római jogból öröklődtek át. Nem volt halálbüntetés, csonkítás,

kínzás. Testi fenyítést is ritkán alkalmaztak.

Mély keresztény gondolkodású volt két fia: Borisz és Gleb. Apjuk halála után, 1015-ben Szvjatopolk emberei meggyil-

bevezette a nagytekintélyű konstantinápolyi Sztudion kolostor szabályzatát. Közösséget vállalt a szegényekkel, a kolostor főnökeként is legegyszerűbb ruhákban járt. Visszautasította a rang minden külső

A kijevi barlangkolostor (Pecerszkaja Lavra)

kolták őket, politikai viszály áldozatai lettek. Az oroszok szenvedéstűrő szentként tisztelik mindkettőt.

Abban a korban fontos szerepet tölthettek be a monostorok. Közülük legna-

jelét. Tanácsát fejedelmek, nemesemberek kérték, keresték barátságát.

Vladimir, Feodoszj, Borisz, Gleb az Orosz Egyház első szentjei. Oroszország megtérése is közvetve a két testvér munkálkodásának köszönhető. Szt. Kyrillosz és Methódiosz méltán érdemli meg a „szlávok apostolai” nevet.

Az orosz és balkáni nemzeti egyházakban a nép élete hamar összeforr az orthodoxiával, ami a későbbiek során egyaránt bizonyult életfontosságúnak és korlátozósnak. Nacionalista túlzások nemegyszer akadályozták meg egy-egy nemzeti egyház további misszióját. Ugyanakkor a nép és az Egyház teljes azonosulása megmentette mindkettőt a legnagyobb katasztrófáktól is.

Oroszország megpróbáltatása volt az első. 1237-ben a tatárok könyörtelenül megsemmisítették a kijevi Oroszországot. A városokat kirabolták, felégették, az embereket lemészárolták. Az egész orosz földet feldúlták, Novgorod és a távoli észak kivételével. Ha az ország el is pusztult, a kereszténység újjáéledt, mert a megmaradt népben kitörölhetetlenül élt a kijevi aranykor emléke.

*

Forrás: Az orthodox kereszténység – Bp. 1984. Szerkesztette: D. Dr. Feriz protoierej, esperes-adminisztrátor

Szegedinác Anna

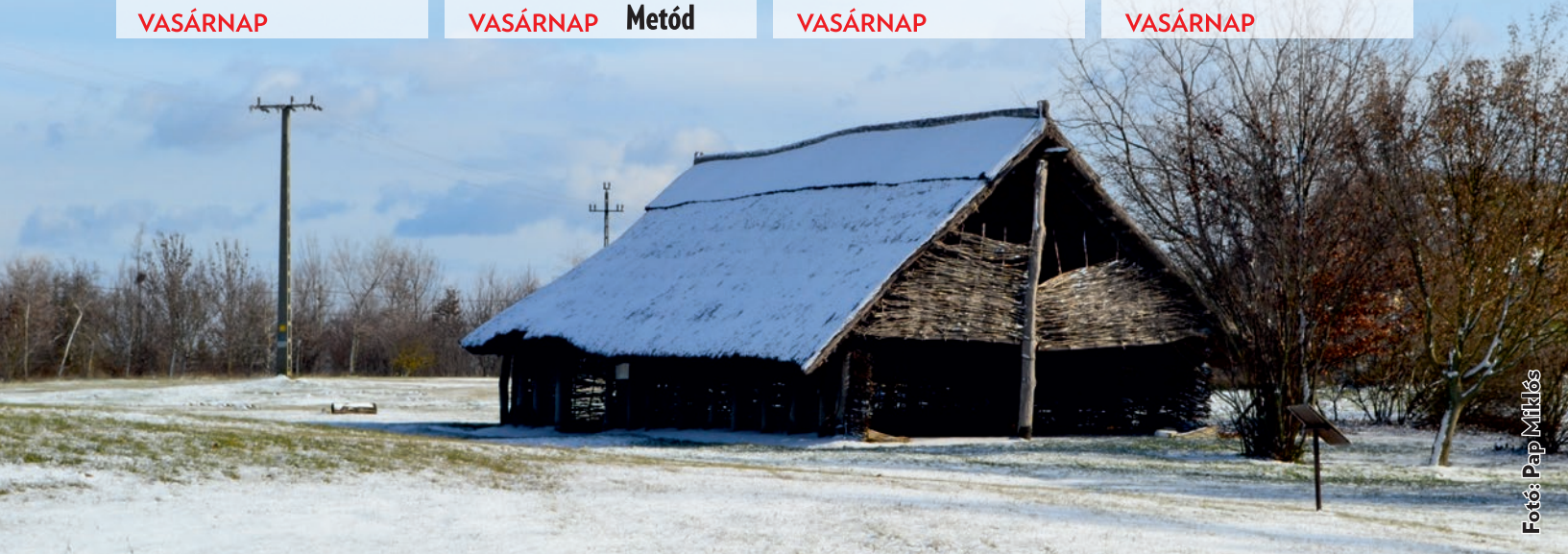
Andrej Rubljov: Szentháromság

gyobb hatása a kijevi Barlangkolostornak (Pecerszkaja Lavra) volt. Az Áthosz-hegyi Antonij alapította 1051 körül. Utóda, Feodoszj tudta, hogy a kereszténység milyen nagy erkölcsi hatást tud gyakorolni a társadalomra. Újjászervezte a monostort,

Százhalom

2021. FEBRUÁR

1 HÉTFŐ	Ignác, Brigitta, Kincső	8 HÉTFŐ	Aranka, Jeromos	15 HÉTFŐ	Kolos, Györgyi, Georgina	22 HÉTFŐ	Gerzson, Margit, Zétény
2 KEDD	Karolina, Karola, Aida	9 KEDD	Abigél, Alex, Apollónia	16 KEDD	Julianna, Lilla, Filippa	23 KEDD	Alfréd, Polikárp, Mirtill
3 SZERDA	Balázs, Oszkár, Celerina	10 SZERDA	Elvira	17 SZERDA	Donát	24 SZERDA	Mátyás, Jázmin
4 CSÜTÖRTÖK	Ráhel, Csenge, Veronika, András	11 CSÜTÖRTÖK	Bertold, Marietta	18 CSÜTÖRTÖK	Bernadett, Simon, Zenkő	25 CSÜTÖRTÖK	Géza, Cézár, Vanda
5 PÉNTEK	Ágota, Ingrid, Etelka, Léda	12 PÉNTEK	Lívia, Lídia, Eulália	19 PÉNTEK	Zsuzsanna, Eliza, Konrád	26 PÉNTEK	Edina, Viktor, Győző
6 SZOMBAT	Dorottya, Dóra, Pál	13 SZOMBAT	Ella, Linda, Levente, Katalin	20 SZOMBAT	Aladár, Álmos, Leó	27 SZOMBAT	Ákos, Bátor, Gábor
7 VASÁRNAP	Tódor, Rómeó, Richárd	14 VASÁRNAP	Bálint, Valentin, Círil, Metód	21 VASÁRNAP	Eleonóra, Zelmira, Péter	28 VASÁRNAP	Elemér, Oszvald, Román

SZEMCSESZŐRÁS

IPARI FESTÉS

OSTORHÁZI Bevonattechnika Kft.
H-2440 Százhalombatta, Iparos u. 13.
Tel.: +36 23 521-100; kft@bevonattechnika.hu
www.bevonattechnika.hu

